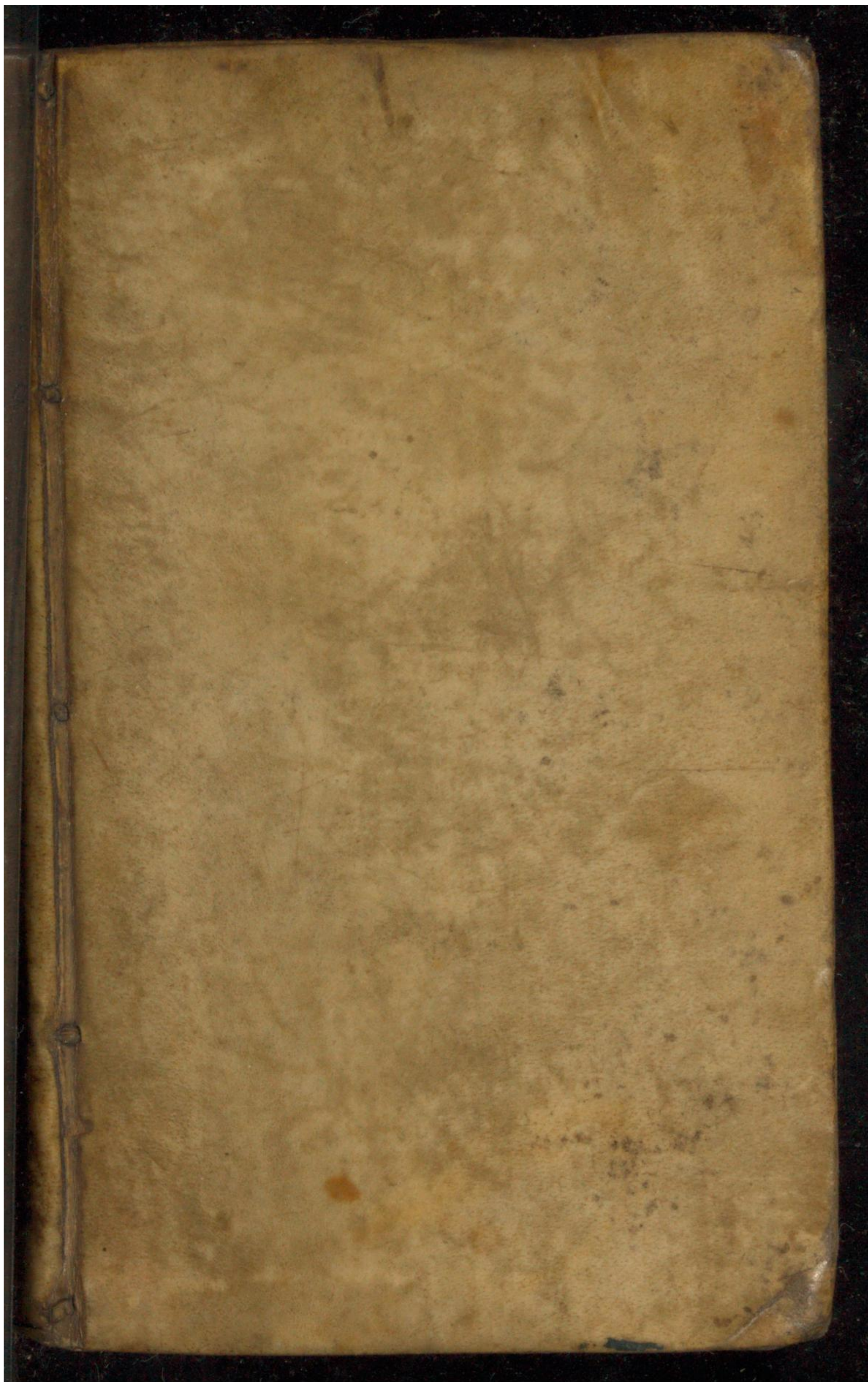
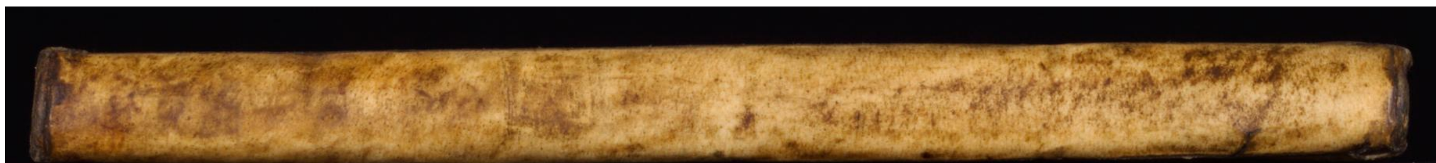
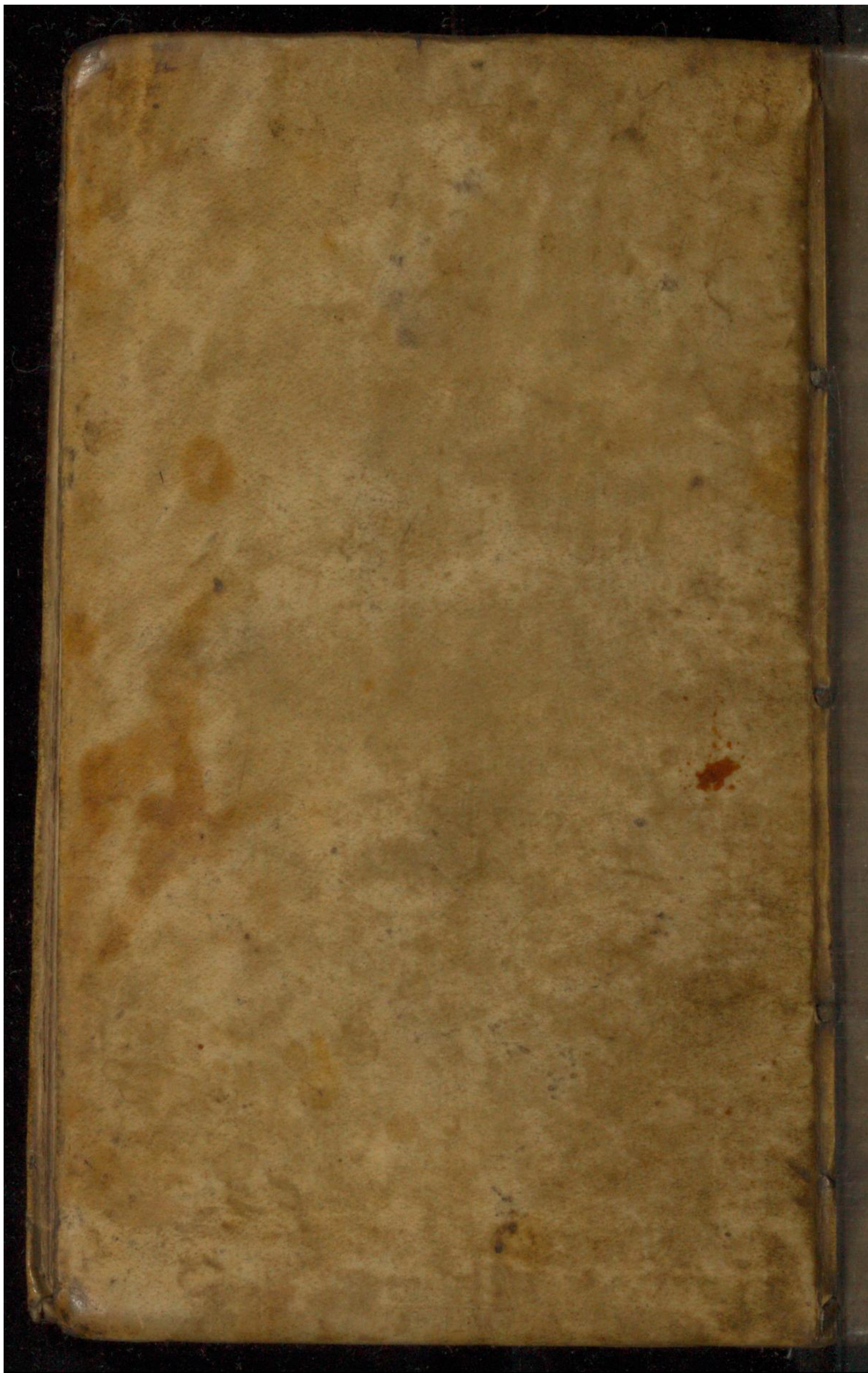

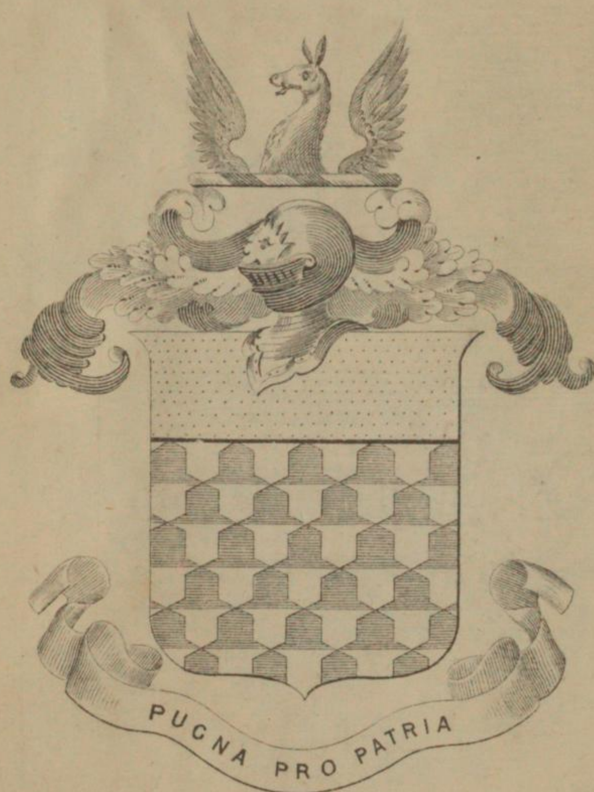

Chas. R. C. Tichborne.

CULTRIVORI PRUSSIACI
Curatio ſingularis.

Deſcripta à

DANIELE BECKERO, Dantiſcano,
Med. Profeſſ. in Acad. Regiom.

Tertiæ huic Editioni acceſſerunt teſtimonia Sereniſ. POLONIÆ REGIS, *& Reip. Regiomontanæ: ſimileſque aliquot ad mirandæ curationes.*

Cum Indicibus rerum memorabilium.

LUGDUNI BATAVORUM,
Ex officina IOANNIS MAIRE.
cIↃ IↃ C XL.

CURATIO CULTRIVORI PRUSSIACI,

Hoc eſt, ruſtici iuvenis Andreæ Grunheide, annorum 22, (nati in Pruſſia in pago Grunvvald, ſeptem miliaria diſtante Regiomonto) à cultro in ventriculum delapſo 29 Maii anno 1635, ſectione liberati Regiomonti Iulii 9 eiuſdem anni: cum variis raris obſervationibus.

Deſcripta à

D. DANIELE BECKERO, in Academia Regiomontana medicinæ Profeſſore, & Regis Poloniæ archiatro.

Editio tertia, aucta

Sereniſſimi Poloniæ regis VLADISLAI IV miraculoſæ huius curationis teſtimonio, dato Regiomonti anno 1635, Iulii 20, & Ampliſſimi Senatus Regiomontani, dato anno 1639, Auguſti 19, ac medicorum Leidenſium ſuper hoc ſcripto iudicio: ſimilibuſque aliquot Curationibus, & Indicibus rerum memorabilium.

Diploma Sereniſſimi Poloniæ regis

U L A D I S L A I IV,

Super veritate miraculoſæ exciſſionis cultri à ruſtico in Pruſſia deglutiti.

VLADISLAUS IV, Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus dux Lithuaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, Maſoviæ, Samogitiæ, Livoniæ, Smolenſciæ, Severiæ, Czernichoviæque, &c. &c. &c. nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque hæreditarius Rex:

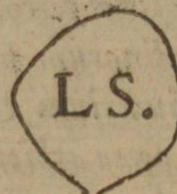
Significamus præſentibus literis noſtris, quorum intereſt, univerſis & ſingulis, exhibitas nobis eſſe literas papyreas Illuſtriſſimi principis electoris, Ducis in Pruſſia, nomine ſcriptas, & manibus magnificorum Conſiliariorum, Supremorum, ac Regentium eiuſdem Ducatus ſubſcriptas, & ſigillo Ducali communitas, de data Regiomonti die tertia Ianuarii, anno Domini milleſimo ſexcenteſimo, triceſimo quinto emanatas. Quibus quidem literis Illuſtriſſimus elector honeſtum & egregium Danielem Schvvaben, chirurgum, medicum, rupturarum ſectorem & ophthalmiſtam, ob ſingularem & præſtantem in arte ſua liberali peritiam, in numerum ſervitorum ſuorum recipit, & ab omnibus oneribus civilibus,

tanquam privilegiatum servitorem suum, immunem facit, aliasque libertates in iisdem literis expressas concedit. Supplicatumque nobis est nomine eiusdem Danielis Schvvaben, uti easdem literas in omnibus suis punctis & articulis approbare, ratificare, & confirmare, eumque in numerum servitorum nostrorum assumere dignaremur. Nos à plurimis consiliariis nostris commendatam habemus eius virtutem, integritatem, servitioque nostro addictum studium, ac in arte chirurgica & medica singularem peritiam, plurimis in regnis ac provinciis (uti ex attestationibus nobis exhibitis apparet) probè commendatam. Cuius grande experimentum, nobis Regiomonti præsentibus, in eximendo & excindendo ex hominis ventriculo cultro, casu quodam Regiomonti intra eius precordia illapso, summa cum omnium admiratione, & experientiæ commendatione, exhibuit. *Facile huic petitioni annuimus. Volentes igitur eundem gratiæ nostræ testificatione exornare, faciendum nobis esse duximus, ut eumdem Danielem Schvvaben, filiumque eius Vilhelmum Fredericum, optimè itidem ex institutione parentis, aliorumque magistrorum, in arte medica exercitatum, in numerum servitorum nostrorum adscriberemus & adsciceremus, prouti quidem præsenti privilegio nostro adscribimus*

bimus & adsciscimus: dantes plenariam & omnimodam facultatem, tam prædicto Danieli Schvvaben patri, quam Frederico Vilhelmo filio eius, ut Regiomonti, aliisque regni & dominiorum nostrorum locis, provinciis, terris & civitatibus, semper & ubique, tam nundinarum publicarum, quam alio quovis tempore, liberè & securè cum familia & supellectile sua medica & chirurgica maneant, eant, transeant, subsistant, artemque professionis suæ pro exigentia ægrorum, citra cuiusquam molestiam & impedimentum exerceant. Interdicimus insuper extraneis chirurgis & sectoribus, ne quisquam extra tempus nundinarum publicarum audeat artem illam in præiudicium & impedimentum ipsius exercere, sub pœna arbitraria. Quo nomine magistratus Regiomontanarum civitatum, aliorumque locorum requisiti, delatam iis iusticiam administrabunt, & laudabile ipsorum institutum cum emolumento subditorum nostrorum coniunctum omnibus modis iuvare ac promovere studebunt. Et quoniam illustrissimus elector superius nominato rescripto, seu privilegio suo, eundem Danielem Schvvaben ab omnibus oneribus civilibus & angariis liberum & immunem fecit, ideo nos rescriptum hoc electorale, quantum de iure est, auctoritate regia confirmantes, eundem, inhærendo literis iisdem electoralibus, ab omnibus oneri-

bus, tam civilibus quam militaribus, tam patrem quam filium, liberos & immunes facimus; utque circa omnes libertates, in rescripto electorali expressas, in toto conservent, conservarique ab omnibus curent iubeantque, pro gratia nostra regia mandamus. In cuius rei fidem præsentes, manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri mandavimus. Datum Regiomonti, die XX *Iulii, anno Domini millesimo sexcentesimo tricesimo quinto. Regnorum nostrorum, Poloniæ tertio, Sueciæ vero quarto anno.*

Vladislaus Rex.

Edidit hoc diploma Georgius Lothus Doctor medicinæ, & Professor primarius, ac senior medicæ facultatis in Academia Regiomontana Borussiæ: Impressitque, una cum historia miraculosæ huius curationis Germanice descripta, Dantisci Georgius Rheten anno 1635.

CIVI-

Æ

CO

r·

ele

-

Re-

um

re

no-

n.

gesi-

erat

nti-

reas

eo-

inc

di-

bus,
qua
circ
pres
nibi
ma
nos
dav
ann
qui
Sue

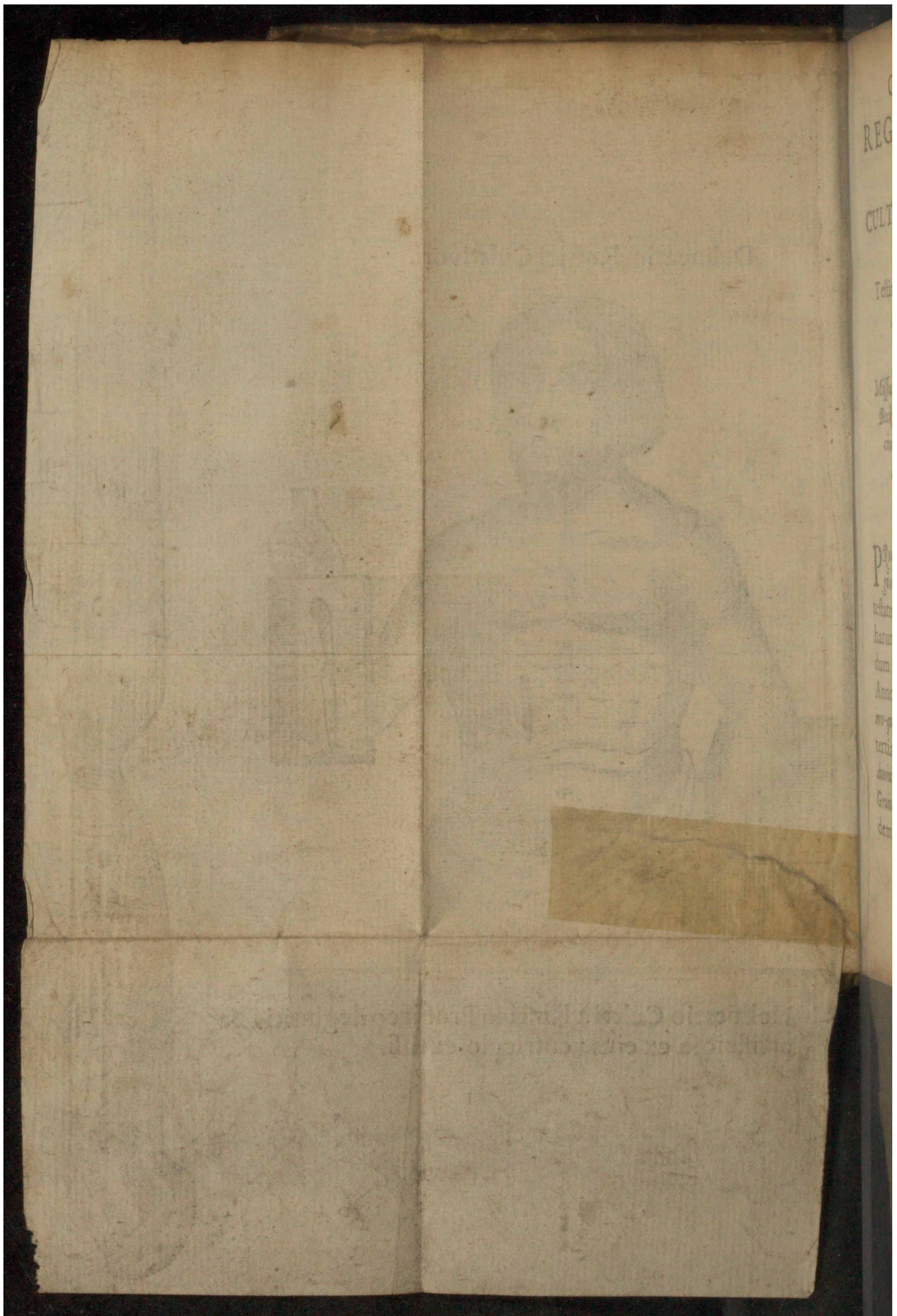
Ed
dic
fac
siæ
bu
Ge

Delineatio Rustici Cultrivori.

Delineatio Cultri à Rustico Prussiaco deglutiti, & artificiose ex eius ventriculo excissi.

CIVITATIS REGIOMONTANÆ

De CULTRIVORO PRUSSIACO PERCURATO

Teſtimonii (quod Leydæ adſervatur in Theatro Anatomico)

EXEMPLAR,

Miſſum Regiomonto à Cl. D. Daniele Beckero, ad D. Othonem Heurnium, Medicinæ Profeſſorem in Academia Leidenſi, & Theatri Anatomici præfectum, anno 1635.

P*Roconſules & Conſules trium civitatum Regiomontanarum in Ducatu Pruſſiâ*, notum teſtatum-que facimus, tenore ac vigore harum literarum, ad perpetuam rei admodum ſingularis & notabilis memoriam. Anno Chriſti *milleſimo ſexcenteſimo trigeſimo-quinto, die vigeſimo-nono Maii*, quæ erat tertia feria feſti pentecoſtes, *ruſticus viginti-duorum annorum, iuvenis, nomine Andreas Grunheide*, in pago *Grunvvald*, qui in eodem hoc Ducatu ſeptem milliaribus hinc di-

diſtat, nauſeante mane ſtomacho, ad vomitum ſibi ciendum, cultrum, prehenſo mucrone ex parte manubrii, in fauces demiſerat, eâ profunditate & imprudentiâ, ut culter, pondere ſuo extremis digitis elapſus, in interiora ad ſtomachum deſcenderet: unde, hærentem ruſticus, aliquàm diu inverſo in caput corpore, reflectere fruſtra conatus, tandem largâ cereviſiæ potione in ipſum ventriculi fundum demerſit. Vænit ille Regiomontum huc die XX ſequentis menſis Iunii, literis ac ore bonorum virorum uni atque alteri ex clariſſimis dominis Medicis commendatus. A quibus Medicis, re cum aliis deliberatâ, ex totius ampliſſimæ Facultatis Medicæ unanimi conſenſu, ubi de veritate deglutiti atque in ſtomacho exiſtentis cultri abunde perſuaſum eſſet, factis præparatoriis, ſectio ſtomachi neceſſaria ſtatuitur. Quæ *ſectio die* IX Iulii eiuſdem anni MDCXXXV, verſus ſiniſtram hypochondrii partem, ad duos transverſos digitos, ſub nothis coſtis, ſecundum rectitudinem factâ inciſione, dehinc attracto retento-que per incurvatam aciculam ſtomacho, feliciter abſolvitur; eo ſucceſſu, ut non tantùm *cultrum*, *decem transverſos*

ſos

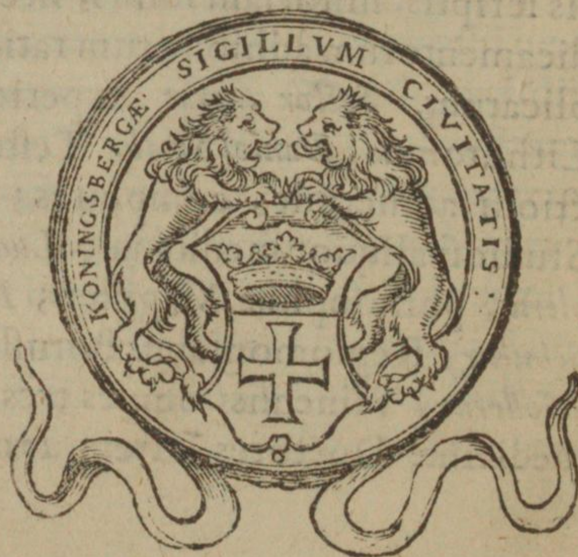
ſos pollices longum, exinde extractum, ſed & hominem ipſum paullo-poſt ſanitati reſtitutum, recte-que valentem, cum infinitâ hominum multitudine conſpexerîmus: ac vel hodie, qui volunt, cultrum quidem, apud S. R. Maieſtatem Poloniæ & Sueciæ, nunc temporis feliciter regnantem, aſſervatum, hominem verò in agro etiamnum viventem & valentem, conſpicere poſſint. Clariſſimorum Medicorum, ex quorum conſiliis & præſcripto res geſta eſt, hæc ſunt nomina: *Georgius Lothus*, medicinæ Doctor, Profeſſor, & ſenior Facultatis; *Daniel Beckerus*, medicinæ Licentiatus, Profeſſor, & tum temporis Decanus; *Bartholomæus Krugerus*, medicinæ Licentiatus, & Profeſſor; *Rotgerus Hemſing*, medicinæ Doctor. Quorum aliqui, editis ſcriptis, hiſtoriam fuſiùs, nec non medicamentorum adhibitorum rationes, explicarunt. *Sector, erat* experientiſſimus Lithotomus, *Daniel Swab*. Teſtes, qui ſectioni adfuerunt, complures; inprimis Studioſi aliquot medicinæ; *Ludovicus Keplerus*, philoſophiæ Magiſter; *Hieronymus Schultz*, Regiomontanus Boruſſus; *Paulus Mollerus*, Vilnenſis; omnes tres iamnunc medicinæ Doctores. Item *Ioannes Ianichius*,

chius, Derſchoviâ Boruſſus, Studioſus; *Ioannes Gröbel*, Chirurgus; *Noa Bretſchneyder*, loci, ubi ſectio facta eſt, hoſpes; alii-que fide digni viri. In quorum omnium apud exteros & poſteros fidem, prout ea comperta atque omnino hic notoria ſunt, literas haſce, ad acta noſtra publica relatas, requirentibus, ſub ſigillo civitatis edi decrevimus publici Conſilii auctoritate Regiomonti, die IX menſis Auguſti, anno Chriſti MDCXXXIX.

(*Sub plica hæc extat ſubſcriptio:*)

PETRUS MEYER, patriæ Secretarius, manu propriâ.

(*Appenſum eſt ſigillum in viridi cerâ ferreæ capſulæ incluſum, continens crucem à duobus leonibus erectis ſuſtentatã, cuius figura hic eſt addita.*)

PERILLUSTRI

Serenissimi & illustrissimi electoris Brandenburgici &c. &c.

CONSILIARIORUM IN DUCATU PRUSSIÆ TRIGÆ:

Illustribus, Pergenerosis, Magnificis & Strenuis DOMINIS,

CONSILIARIIS SUPREMIS, Summis Provinciæ Regentibus:

NEC NON

Illustribus, Generosis, Strenuis & Nobilissimis DOMINIS,

CONSILIARIIS PROVINCIAlibus, certorum Districtuum Dynastis & Capitaneis;

UT ET

Generosis, Strenuis, Nobilissimis, Amplissimis & Consultissimis DOMINIS,

CONSILIARIIS & ASSESSORIBUS Supremi iudicii Aulici:

Dominis Patronis, Euergetis & Fautoribus, devota mente honorandis, venerandis,

Salutem & perpetuam felicitatem!

NOn minus scite, quam vere, dicitur, Sanitatis autorem esse Deum, Dei instrumentum naturam, utriusque ministrum Medi-

Medicum. Hic enim Trigonus perfectam morborum curationem absolvit, & in hoc nervus veræ medelæ consistit. Dantur sane morbi, quorum extirpatio vel omnipotenti solius DEI *manu perficitur:* nec enim, *inquit Sapiens,* malagma aut herba eos restituebat, sed verbum tuum, ô Domine, quod omnia sanat. *Dantur affectus, quos ipsa Natura, Deo tamen duce, ex Corporis nostri confiniis proscribere valet: dantur & præternaturales constitutiones, queis profligandis,* σὺν θεῷ, *absque Natura, unicus sufficit Medicus. Vt plurimum tamen tria hæc ita sese invicem respiciunt, ut unum sine altero aut nolit, aut nequeat esse.* DIVINUM NUMEN, *ut causarum secundarum cancellis haut includitur, & actiones suas liberrime exercere potens est; ita per media, & ministros, inferiorum gubernationem instituere, eidem haut displicuit, quo Omnipotentiam & ineffabilem suam misericordiam mortalium generi sic communicaret, notamque faceret, dignasque laudum victimas inde reportaret. Pestifero veneno liberare Regem Hiskiam, sed ab Esaia, mediante ficu, voluit. Visum restituere Tobiæ, at per Angelum, fel piscis adhibentem, placuit. Hac Altissimi præsentia & benedictione nec hodiernæ curationes carere possunt. Sunt nonulli, qui speciali hac*

Dei

Dei aſſiſtentia in morborum Therapia haut opus eſſe arbitrantur, eo, quod in prima creatione ſingulis Herbis, Mineralibus & Metallis certa & ſpecifica vis, huic vel illi Morbo oppoſita, iam divinitus conceſſa ſit, quam & actuante Archæo noſtro exercere coguntur. At ô vana ſomnia! Nonne vel leviſſimi interdum affectus, ſolius Dei directione, etiam pretioſiſſima eludunt medicamina; & econtra eiuſdem nutu, lethales & maxime periculoſi, præter ſpem ipſius etiam Aeſculapii, curantur? Hinc in Medica Arte miracula fieri non raro notamus, ſi cum Auguſt. de utilit. credend. cap. 16. *id miraculum dici meretur,* quicquid arduum & inſolitum, ſupra ſpem & facultatem mirantis apparet. *Sane,*

NiDeus adfuerit, vireſq; infuderit herbis,
  Quid, rogo, dictamnus, quid Panacea iuvat?

Nec ſine cauſa Medicamenta antiquiſſimo illi Hierophilo χεῖρες τῶν θεῶν, ſalutares Deorum manus *dicebantur, quod Deus pro ſuo beneplacitio iis uti poſſit, & ad hominis perdendi perniciem, & ad ſalvandi ſalutem. Deus eſt,* qui, *ut inquit* Valleriola l. 1. obſ. 1, pro ſua voluntate, quoad vult, & quandiu vult, rebus à ſe in ſubſidium hominum creatis adeſt; tumque adhibita in ſalutem remedia

profunt, servarique ab exitiosissimis & lethalibus morbis ægros, divina sorte contingit. Quod si subtrahat Dominus manum suam, etiamsi omnem impleas artem, si operosissima manu, omni labore atque studio mederi studeas, nihil quicquam proficies. *Sit Paulus, qui plantet; sit Apollo, qui riget; nonne à Deo omne expectandum incrementum? Multum debemus Medico, dextre & secundum artem operanti; multum Naturæ, ministro suo suppetias ferenti; at primæ Deo deferendæ; nam vanus & irritus erit omnis curationis labor, absque illo susceptus. Hic vero pro admiranda sua Sapientia aptissimum sibi seligere voluit instrumentum, ut per id imbecillitati nostræ subveniens, virtutem suam nobis suggerere posset.* NATURA *hæc est; sive per illam, Universum illud sublunare, quod hominibus ad medendum inservit, remediique indolem sapit, & Vegetabilium, Animalium & Mineralium classe continetur; sive etiam, quod maximum in Curatione obtinet momentum, Naturam & Temperamentum cuiusque individui, adversus morbos pugnans, intelligas. Vtut enim medicamentis admiranda à Deo sit instillata virtus, quid tamen inde commodi expectandum, si Naturam corporis habuerimus adversam? cui hoc felicitatis à Deo concessum.*

cessum, ut vel ipsa sola non raro adversus feroces sanitatis hostes insurgat. Nec male νούσων ἰατροὶ, seu morborum medicatrices dicebantur Naturæ Hippocr. 6. Epid. & Gal. in Comm. nam vitiosorum humorum proscriptionem, morbique tam pertimescendi, quam iam præsentis expulsionem, illa ipsa sæpius molitur, vel sudorem, vel vomitum, vel diarrhœam aut hæmorrhagiam instituendo, causamque & materiam morbificam proscribendo. Hæc, ut Hippocr. de loc. in hom. Artis Medicæ principium indigitatur, ita, ea repugnante, omnia irrita fiunt. lib. de leg. Hæc sapientissima est, ut, quæ malum sentiens, mederi magnopere gestiat, considerans, ne temeritate magis, quam consilio, & ut facilitate magis, quam violentia medeatur. lib. de Art. Hæc est animalium servatrix, morborum finitrix, ac decretrix, quod conveniens est, servans, quod alienum est, separans. Gal. lib. 1. de natur. facult. c. 13. Cuius operatio per se est ineffabilis, recondita, longeque nostra cognitione profundior. Gal. lib. An animal sit in utero. Et licet nunquā sit otiosa, 3 meth. med. c. 4, nihil tamē supervacaneū aut temere committit. 4. de Anatom. administr. Nec frustra quicquam facit. lib. 1 de usu part. c. 23. & lib. An sangv. in Ar-

 ter.

ter. contin. p. m. 47. *Nonnunquam tamen præ imbecillitate finem operi imponere nequit. Medici igitur, tanquam fidelissimi sui ministri, opem implorat,* Gal. lib. de Ven. sect. adv. Erasistr. *ut sibi deficienti succurrat. Absonum enim est statuere, Naturam per se omni morbo sufficere, nec Medico indigere. Qui, quæso, sextum numero excedentem digitum detruncare poterit absque Medici ope? qui, illo remoto, os propria sua sede dimotum ad suam vicissim cavitatem reducere poterit? Permanerent infixa membris tela, sagittæ, festucæ, ni Medica manus ea extraheret. Culter ille ferreus, à Rustico Bohemo deglutitus, adhuc ventriculo molestiam crearet, ni consilio & auxilio Medici & Chirurgi extractus fuisset.* MEDICUS *itaque Deo benedicenti, & Naturæ operanti succedit, & utriusque fidelem sese præstat ministrum. Hanc recte operantem imitatur.* 1. aphor. comm. 2. l. 9. de placit. Hipp. & Platon. & lib. ad Thrasibul. *cuius & motum animadvertere debet, &, si idoneus fuerit, ei adminiculari, si vero contrarius & noxius, prohibere, transferre atque divertere oportet.* Gal. 1. aph. comm. 21. *A Divino vero Numine felicem actionum suarum successum, & omnem εὐλογίαν expetit & expectat, quo ad optatum sanitatis portum ægrotum suum deducat. O feli-*
cem

cem illum Medicum, qui & Deum & Naturam attendit, nec propriæ scientiæ aut felicitati fidens, sibi omnia adscribit! Sed & ô fortunatos illos ægrotos, qui huius Trigæ præsentiam experiuntur, & Numen propitium, Naturam faventem, Medicumque docte & prudenter omnia peragentem, persentiscunt! nonne omnia εὐδαιμόνως & ex voto succedent, & evenient? Deo duce & Natura Comite erubescit Quartana ad aspectum Medici, dorsumque ei obvertit; Triga hac profligatur Hydrops, succumbit Epilesia vel ab ipso utero infantem comitata; Podagra hæreditaria, partiumque desperata imbecillitas Trigæ huic victas præbent manus; Mansuescunt & aliæ morborum beluæ hisce præsidiis. Testari id poterunt omnes, qui trophæa, ob eiusmodi & similes debellatos sanitatis hostes, & recuperatam sanitatem, Deo Omnipotenti mecum erexerunt; loquuntur id per Altissimi benedictionem spolia opima & præmia subactarum infirmitatum, & exantlatorum in Curatione laborum.

Sed & Prussiacus noster Cultrivorus in scenam prodeat: is ipse de Trigæ huius felicitate, & exoptato Curationis successu testari poterit. Præsentes vidit MEDICOS Clarissimos & Doctissimos, qui partim in consultatione, partim in Curatione, nil, quod commodo ipsius inservire potuisset, intermiserunt, sed consilio & auxilio,

ubi opus fuit, ei fideliter succurrerunt. NATURÆ *quoque sensit benignitatem, quæ vulnere facto, non tantum ipsa ad sui curationem properavit, sed & per omne Curationis tempus, eundem in exoptato conservando statu quodvis molestum avertit symptoma. Inprimis tamen Præpotentis Dei, cœlestis & Ter maximi* ARCHIATRI, *salutare & exoptatum subsidium, nullis elogijs satis decantari, nullisque laudū præconiis ex asse deprædicari potest: opus enim manuum suarum haut neglexit, sed laboribus nostris benedixit, Naturæ robur confirmavit, Balsami virtutem exaltavit, & brevi temporis spatio, eundem Rusticum pristinæ, imo meliori (ut ex ore ipsius postmodum percepi) restituit sanitati. Tibi ô Deus sit honos & gloria; tibi gratiarum actio. Laus tua semper erit in ore nostro.*

Huius vero Cultrivori Prussiaci historiam à primo sectionis tempore fideliter à me notatam, & iam antę annuum spatium nonnullis positionibus, earundemque explicationibus, ex Naturæ consultorum viretis floridioribus præcerptis, & pingviore Minerva consignatis, illustratam, non potui non, incitatus inprimis Clarissimorum & Magnorum virorum monitis & votis, tandem publici iuris facere. Hæc, ut candido animo tibi, ô Lector, communicata sunt, ita eadem

albo notare calculo, & controversa dubiaque, si quæ in enodatione positionum permansere, amice & medice iudicare & examinare haut graveris: nec diversum à me in simili expectabis studium & officium.

In vestro vero, Illustres, Magnifici, Pergenerosi, maxime Strenui, Nobilissimi, Amplissimi & Consultissimi Viri, Domini Patroni, Fautores & Euergetæ honorandi, venerandi, *Vestræ clementiæ & Favoris Fano, ad aram Benevolentiæ & Gratiæ hasce pagellas, Chartaceumque hoc munus, devota mente appendere volui. Vos enim Rex Regum & Dominus dominantium, sub auspiciis Serenissimi nostri Electoris, Domini nostri longe clementissimi, Deos tutelares huius Ducatus esse voluit; Vos Iusticiæ Antistites constituit: quo vobis Directoribus quisque sua gaudere felicitate, & suis libertatibus uti frui possit: quo Vobis Regentibus, & Ius administrantibus, Borussia, mirum quantum enervata, & suo decore spoliata, vires resumere, & pristino restitui nitori valeat: quo* V O B I S *Inspectoribus & Patronis Electoralis floreat Academia, Musarumque Privilegia & Immunitatum ornamenta, inviolata, sartaque & tecta conserventur. Hocce V.V. Illustr. Magn. & Gn. nec non Nobil. & Amplis. patrocinium Rusticus meus Cultrivorus*

 quo-

quoque exoptat, quo adversus calumniantium morsus immune esse possit. utut enim eosdem effugere, & quamvis etiam suspicionem sinistræ interpretationis avertere laborarim, perverso tamen hoc sæculo non desunt, qui etiam optima quæque Theonino dente circumrodere, & vel mel ipsum in venenum convertere haut erubescunt.

Sint quoque exiguæ hæ pagellæ indubitatum meæ erga V.V. Illustr. M. M. & G. G. nec non N. N. & A. A. observantiæ & gratitudinis testimonium, quo singularem Vestrum in me favorem & constantem affectum vel aliquo modo redhostire laboravi: illum enim satis mihi declarastis multis abhinc annis, quibus fere omnibus & singulis Vestrum (vix binos excipio,) Arte Medica quam profiteor, meum declaravi studium: cui & supremum Numen, quod æternum veneror, gratia sua affulsit, & ex gravissimis, nonnunquam & desperatis nonnullis affectibus, Vos, charissimaque Vobis pignora liberare dignatum est: quod ut & in posterum vobis, ut & Illustribus, Generosis, Nobiliss. & Ampliss. Vestris Familiis, faveat, & in optimo omnigenæ felicitatis statu potenter conservet, animitus voveo.

Vos vero, ô Magni Patroni, Magni Fautores, exiguum hocce munusculum gratiosis excipite

pite ulnis, vestro patrocinio id defendite, & consueto vestro Favore & Benevolentia, me, meaq; studia Vobis unicę dicata, beate & recreate. Quod, ut ea, qua par est reverentia, peto, ita Vos omnes & singulos, Maximos Musarum Patronos, veneranda Borussiæ Ducalis Numina & Lumina, fidissimaque Serenissimi Electoris pectora, protectioni & tutulæ Cælestis & Omnipotentis Medici devotis commendo suspiriis, quo literarum bono, & publico Reip. commodo superstites diutissime vivatis, vigeatis, floreatis. Scriptum Regiomonti Boruss. ipso festo Simonis & Iudæ Anni 1636.

Illustrit. G. G. M. M. N. N.
& A. A. V. V.

Officiosissimus Servitor,

DANIEL BECKERUS,
Medico-Physicus & P.P.

IUDICIUM MEDICORUM LEIDENSIUM

super hoc scripto.

MIraculosam & seculis profuturam *Cultrivori Prussiaci Historiam*, Regiomonti typis Laurentii Segebadii in quarto excusam Anno 1636, & à te celeberrime Beckere ad nos transmissam, legimus, acc r te examinavimus, & ad iudicii unguem exacte exploravimus. Ne autem reipublicæ literariæ hominumque saluti desimus, adeo eximium scriptum hic denuo typis divulgari curavimus. Fidem vero ut tam plæclaro scripto adstruamus, testamur, nos maximo oblectamento adeo rarum in corpore humano miraculum legisse: tanta circumspectione, & cautela administratam curationem, summa voluptate percepisse: adeo doctam & polydædalam, multiplicis auctoritatis & selectarum historiarum tegmine à te exornatam enarrationem, singulari delectatione hausisse. Nec dubitamus, omnes (sed doctos, & in praxi cum iudicio exercitatos) qui sincero animo rem expendent, in nostram sententiam celeri pede ituros. Etenim licet

cet

cet hoc ævum (quod mundi amurcam, & livoris volutabrum poſſidet) malignitatis ex æmulatione & invidia ſit plenum, non tamen opinamur, eo impudentiæ perveniſſe, & ita obbrutuiſſe, ut caſum adeo rarum, curationẽ tam miraculoſam, à te excellentiſſime Beckere eximio iudicio nervoſe ad uſum poſteritatis elaboratam, livido dente unquam arrodere auſit. Sin omni pudore proſtrato tentaverit, citius franget quam imprimet dentem: quippe veritatis ac fulgidæ doctrinæ adamante hoc opus munitum eſt. Solo neglectu tales ſunt refutandi. Nam quid iis facies qui etiam in ipſa nive vident atramentum? Pergendum eſt vir eminentiſſime in recta via, ut ad optatum glorioſæ famæ ſcopum perveniatur. Si æmulatione ebrius in nos incurrat, ſperni debet, & ſuo tortori invidiæ relinqui, qui tales inſequitur, apportans affectuum cruces, & liquidum ipſorum animis infundens Palloris plumbum. Fatalis eſt illa pravorum ingeniorum ſcabies, ut aliorũ labores depretiare nitantur, quoniam ipſi nihil cedro dignum præſtare poſſunt; ideoque eminus allatrant famam præluſtrium virorum, ſibi acceſſurum ſperantes quod aliis quo iure quave iniuria

detra-

detraxerint. Sed vana eorum consilia nullo modo ad eum scopum perveniunt: in liquida duntaxat luce socordiæ & ignorantiæ suæ thesaurum exponunt: magnisque animis se odiosos & contemptibiles offerunt. Leydæ Anno 1638. Ianuarii 23.

OTHO HEURNIUS, *Medicinæ Practicæ, Anatomiæ, & Chirurgiæ Professor ordinarius in Academia Leidensi, & Præses Collegii Publici, in quo ad morbos caute curandos Studiosi in Nosocomio instruuntur.*

IOANNES WERCKHORST, *Medicinæ Doctor, & Practicus Senior in Republica Leidensi.*

DAMIANUS WEYSSENS, *Medicinæ Doctor, Collegii Practici Publici Assessor, & Reipub. Leidensis Medicus ordinarius.*

Hippocrates lib. Præception.

Hoc iure iurando audeo affirmare, medicum ratione utentem alterum nunquam invidiose calumniaturum; sic enim animi impotentiam proderet.

IN-

INDEX SECTIONUM, ET POSITIONUM.

trahendum, à Collegio Medico recte conclusum fuit.

Positio IV. pag. 51. Ut culter ille deglutitus à Natura non absumi, ita nec ab eadem ullo modo evacuari potuisset, & cum diuturnior eius in Ventriculo mora non parum molestiæ & damni inferre valuisset, per sectionem eruendus erat.

Positio V. pag. 54. Balsamicam internorum remediorum vim Membra corporis nostri non raro ita imbibunt, ut adversus ingruentes morbos plurimum valere possint.

Positio VI. pag. 59. Ut vix perscrutabilis est Lapidis Herculei attractrix vis, qua etiam per medium obstaculum vim suam exercere potis est: ita, num idem pulverisatus, & aliis permixtus medicamentis, eandem trahendi ferrum virtutem retineat, maxime κρινόμενον, & investigatione dignum est.

SECTIO III. pag. 78. De ipsa Ventriculi incisione, Cultrique Tractione.

POSITIO VII. pag. 80. Magna VENTRICULI est dignitas, maior utilitas, maxima necessitas, attamen Vulnera eius (nî orificii superioris partem tangant) nullius, ut nec substantiæ membranosæ ratione, per se lethalia, periculo tamen haut vacantia, censenda.

SECTIO IV. pag. 89. De Vulneris consolidatione.

POSITIO VIII. pag. 95. Ut Vulneris Ventriculi, cultro evulso, subita occlusio, ita & excretio sanguinis concreti per Vrinam, Naturæ providæ beneficium censendum.

POSITIO IX. pag. 103. Vt magna partium Vulnera Prognostico soli non relinquenda, ita nec exigua vilipendenda. Ex cuiusvis enim generis Vulneribus homines mori posse, docet Hippocr. l. 2. prorrhetic. confirmatque Experientia.

POSI-

POSITIO X. & ULTIMA. p. III.

ET TURUNDARUM, & DELIGATIONIS, bis in die institutæ, usus, ut in hoc casu fuit, ita & in aliis est maxime necessarius.

De

OBSERVATIO MEDICA
De
CULTRIVORO
PRUSSIACO.

RTIS *Medicæ prolixitati & difficultati, Vitæque nostræ brevitati succurrere satagens Veneranda Antiquitas, eandem non tantum Universalibus quibusdam ad praxin Medicam facientibus Theorematibus, certis quasi cancellis, includere, sed & rarioribus, verissimis tamen Observationibus, Historiis, & curationum Exemplis specialibus ita excolere, curationumque rationem in monumenta referre voluit, ut & posteri haberent, quod in similibus docte imitari, ægrotisque suis dextre administrare possent. Hippocrates, & fulgentissimum illud Medicinæ Lumen, primus Epidemiorum historias nobis reliquit, hocque suo exemplo plurimorum Ingenia, similem laborem suscipientia, excitavit, & doctissimas tum Veterum, tum Neotericorum Medicorum Observationes rariores provocavit: Invidiæ enim censuerunt ea celare, quæ posteris non tantum admirationem, sed & Exemplum suggerere possent, in-*

primis cum Historiæ Medicæ dum leguntur, in auribus sint consilium, in oculis quasi pictura, & non minus iis ingenia, quā methodica instruantur doctrina. Quî itaque posteris invideri poterit Historia Curationis Cultrivori Prussiaci? nam & illa ut raritate sua, ita & felicissimo Curationis successu promeruit, ut immortali consecraretur memoriæ. sic enim & rivuli divinarum laudum ulterius propagari, simul & alij inde haurire poterunt, non tantum quod admirentur, sed & quod imitentur, ne in simili casu rei novitate impliciti ac perturbati in primo curationis limine subsistere cogantur. Quare eius veram & genuinam enarrationem, simul & enodationem Medicam rarioribus observationibus refertam proferre animus est, quatuor id expediendo sectionibus: quarum Prima Cultri deglutitionem: Secunda Medicorum consultationem: Tertia Ventris & Ventriculi incisionem & cultri extractionem: Quarta Vulneris consolidatinem exhibebunt.

De

De
DEGLVTITIONE CULTRI
Sectio Prima.

ANno nostræ salutis 1635. die 29. Maij stylo novo feria 3. Pentecostes Rusticus Iuvenis Andreas *Grunheide* nauseam quandam in Ventriculo ob Diætæ errores antehac debilitato, matutino tempore sentiens, vomitumque more consueto sibi procurare studens, manubrio cultri sui fauces irritavit, vomituq; non illico succedente, paululum profundius cultrum intrusit, qui, partim violentia illa, partim gravitate sua ita dimissus & à faucibus comprehensus, digitorum apices effugit, & ad Ventriculum, aliquantulum tamen circa Orificium non sine angustia & dolore subsistens, sensim tendit. Licet vero Cultrivorus ille admodum perterritus, regressum cultri inverso corpore moliretur, frustra ta-

men omnia: mutato itaque consilio Landsbergensis Cerevisiæ potu Oesophagum potius magis humectare, & cultrum ad Ventriculi cavitatem sic promovere studuit. quod & successit, culterque fundum Ventriculi petijt, sicque angustia & doloribus prædictis cessantibus, Rusticus quidem non parum contristatus ob Hospitem minus gratum, labores tamen consuetos absque molestia obire potuit. Culter, ut post excisionem vidimus, decem pollicum latitudinem adæquabat.

Positio Prima.

Cultri decem transversorum pollicum longi descensus per Os & Oesophagum ad Ventriculum admiratione quidem non caret, at impossibilitatem nullam includit.

Sapientissimus Universi Creator, cuius admirandam Corporis humani, ut & aliorum animalium fabricam, tum *Arist. 1. de partib. anim. c. 5.* tum *Galen. in libris de Usu part.* pluribus extollunt & deprædicant, Regiam quandam & Commu-

nem

nem omnibus animalibus ſpirantibus, *Ariſtot. 2. Hiſtor. anim. c. 15.* & quæ collum habent, 3. *part. animal. c. 3.* ab Ore ad Ventriculum uſque, tanquam ad Univerſale quoddam promtuarium, *Galen. 4. de Vſu part. c. 1.* conſtruxit viam, per quam tanquam per tubulum alimentum & alia ad vitæ noſtræ conſervationem neceſſaria ventriculo commode deferri, *Ariſtot. 2. de part. anim. c. 3.* ibidemque præparata ſingulis partibus tandem communicari poſſint. Oeſophagus dicitur, ab οἴω ϗ φάγημα, id eſt, cibum fero, ut & ςόμαχ☉, i. Gula. Hanc creator pro ſingulari & admiranda ſua ſapientia ita affabre conſtruxit, ut & capacitate ſua apta nata eſſet ad excipiendam materiam: Subſtantia vero diſpoſita ad dimittendam deglutiendamque eandem.

Primum enim ſatis capax hic meatus conſpicitur, quo rebus etiam maioribus deglutiendis locum dare poſſit; quæ tamen ſi naturalem Oeſophagi expanſionem ſuperant, facile inferre poſſunt vel ſuffocationis periculum, vel ipſam etiam mortem.

Illud accidit mulieri Ruſticæ, cujus *Foreſt. lib. 15. Obſervat. 28. Schol.* mentionem facit, quæ carnis fumo induratæ fruſtum

non probe maſticatum & ſatis magnum avidius devoraverat: id gulæ infarctum, fortiterque inhærens ſuffocationem pene intuliſſet: eodem modo & alteri, eodem teſte, poma cruda immatura non maſticata, & ſic deglutita, gulæ infarcta permanſerunt, unde voce in totum ſuppreſſa, anhelituque impedito agere animam viſa eſt. *Nicol. Florentinus* de ſeipſo refert, quod cum famelicus exiſteret, pomumque immaturum ori admoviſſet, & medietatem ejus una cum oſſe dentibus prius admotam indidiſſet, ac præ fame quaſi violenter attraxiſſet, ita ut maſticata ad Meri deveniſſet, ibique ſubſtitiſſet, totalis obſtructio viæ illius oborta fuerit, ita ut nil deglutire, nec loqui nec anhelare potuerit. Idem fere accidit amico cuidam, qui in nuptiis inter prandendum fruſtum carnis aſſæ de capreola avidius deglutiens, ſuffocationem illico incurrebat, ita ut nec ſermonem nec reſpirationem edere poſſet, donec dorſo vehementer percuſſo, & digito gulæ immiſſo buccella ad ventriculum eſt protruſa, quo facto ipſe à ſuffocatione totali, & nos aſſidentes à terrore liberati fuimus. *Marcellus Donatus libro tertio medicarum Hiſtoriarum Mirabil. c. 8.* meminit Civis cujuſdam,

qui

qui nervosæ carnis bolum improbe masticatum ingluviose devoraverat. hic gulæ orificio inhærens viam deglutiendi ita occupavit, ut aquæ & tenuissimi cujusque potus transitus omnino interciperetur, ac respiratio maxime læderetur: nec instrumentis mediisque varijs tentatis cedere voluit, donec septima die bolus ille corruptus in Ventriculum delapsus, hominem quidem ab angustia, at non à morte liberavit. ex dolore enim frequentique & vehementi loci tractatione, pars inflammata, accedente ex longa inedia virtutum omnium prostratione, decima quarta die vitam cum morte commutavit.

Mortem quoque ipsam non raro subsequi, sequentia demonstrant. Quidam ovum gallinaceum integrum deglutire volens, ab eodem in Oesophago subsistente ob totalem auræ vitalis interceptionem illico suffocatus est & extinctus, referente *VViero l. 4. de præstig. dæmon. c. 2.* Mercatori cuidam jentanti frustum cutis pernæ assatæ ac mica panis, sale & pipere aspersæ, infixum est gutturi, unde protinus dolor vehemens, convulsiones, rigor, ac tandem suffocatio oborta sunt, ut est apud *Hildan. Cent. 1. Observ. 35.* Similiter & puel-

lo cuidam frustum lagani adhæsit gutturi, qui statim suffocatus perijt. Haut dissimili ratione juvenis quidam Rastenburgi, cum inter prandendnm cachinni excitandi gratia frustum carnis non masticatum, insigne tamen deglutire vellet, ab eadem in Gula hærente, omnibus convivis spectantibus illa ipsa hora suffocatione perijt. Testis est Suetonius Claudium Cæsarem Drusum, Pompeium filium puberem amisisse, piro per lusum in sublime jactato & hiatu oris excepto strangulatum. Nam, ut habet *Arist.s.34.probl.9.* quia duo illi meatus, quorum alter deglutitioni, alter respirationi dicatus est, proxime inter se positi sunt, & Oesophagus asperæ arteriæ subjacet, buccella grandiore devorata, locus spirandi proximus adducitur, instringiturque, ut via spiritui omnis denegetur, inprimis, si ea in parte compressio illa, aërisque interceptio fiat, ubi membranosa, non cartilaginosa existit Arteria.

Deinde & SUBSTANTIAM ipsius Oesophagi, ita comparatam esse videmus, ut actionem sibi designatam feliciter absolvere valeat. Nam ea partim membranosa est, partim carnosa sive inter Carnem & Nervum media, quo, ut docet *Arist. 3.*
de

de part. anim. 3. & ob Nervum ſeu nervoſam ſubſtantiã in logũ latumq; melius diſtendi, *1. hiſtor. anim.* 16. & ob carnis mollitiem melius cedere, nec aſperitate cibi deſcendentis lædi poſſet, unde & perpetuo quodam humore eandem madentem, ſicque tranſitum ſiccarum rerum commodius concedentem conſpicimus: Nec deſunt muſculoſa inſtrumenta, actioni Oeſophagi ſuccurrentia & ſubſervientia: Tres enim conjugati notantur Muſculi, & quartus ſine pari Oeſophagæus Orbicularis dictus, unde deglutitio non tantum Naturalis ob fibras trium generum, *Bauhin. l. 2. Anat. Theatr. c. 28.* cenſenda actio, ſed & inprimis Animalis, cum in noſtra voluntate ſitum ſit pro libitu devorare, pharyngemque beneficio muſculorum movere, aut etiam motum ejuſdem ſuſpendere. Quotieſcunque itaque gratum & diſpoſitum Objectum palato admovetur, orique inſeritur, ſine moleſtia idipſum deglutire poſſumus: Ab ingrato vero abhorret Natura noſtra, & indiſpoſito meatus tranſitum haut permittit. Quis ergo non obſtupeſcit intuendo Culrrum à Pruſſiaco noſtro Cultrivoro deglutitum, & quidem abſque noxa & læſione Oeſophagi. Corpus in capulo ſatis

erat aſperum, & latum, objectum plane ingratum, & in altera parte acutum, quodque maximam parit admirationem, tam oblongum. Quî iter illud, quo ab Ore ad Oeſophagum, ſicque ad Ventriculum itur, ſatis obliquum feliciter emetiri potuit? Quinimo, quia circa quintam *Gal. 6. Vſu part. 5. & 6.* Thoracis Vertebram Oeſophagus nonnihil ſe in latus dextrum inclinat, quo Trunco arteriæ magnæ deſcendenti cedat, (ne hæc in tranſitu ciborum durorum, aut alias non bene comminutorum lædatur) quî culter abſque diuturniore mora, & majore moleſtia tam cito deſcendere, & anfractus hos evitare potuit, cum etiam ſi organa ſatis ſint libera & diſpoſita, ingrati tamen & inconvenientis objecti difficilis ſit deglutitio. Verum enimvero violentia illa, quam Ruſticus noſter ſimul adhibuit, omnem tollit difficultatem: Cum enim Vomitus, primo ſtimulo fauces tantum irritante, non ſuccederet, vi quadam cultrum profundius intruſit, qui à faucibus arreptus, ita feliciter retrahi haut potuit, extremitate manubrij ad curvitatem quandam aliquo modo renitentem inſuper accedente. Ventriculi itaque hoſpitium hoſpes minus gratus ſic ingreſſus eſt.

Haut

Haut abſimile quid notat *Schenck. l. 3. obſervat. medic. 7.* de paſtore quodam, qui ab obvijs prædonibus coactus eſt, ut gladium ſemipedem longum cum corneo manubrio pollicari craſſitie devoraret. *Laurentius Joubertus* quoque, ut videre eſt apud *Hildan. Centur. 1. obſerv. 54. & Centur. 5. Obſ. 75.* cultellum quendam obtuſum oſtendit, qui panno obductus ab Opilione alteri cuidam vi in os ingeſtus, & per Gulam dimiſſus eſt, quique toto biennio in corpore deliteſcens, tandem abſceſſu in Inguine facto excretus, ægerque ſic curatus eſt.

POSITIO II.

Ut cultelli & alia abſurda veneficio quodam Ventriculo ingeri & inſinuari poſſunt, ita eadem ingeſta eſſe non raro fingit Melancholicus hominis genius.

CAlor naturalis Microcoſmi innumeris procreandarum rerum Ideis longe pleniſſimus & refertiſſimus, in materiam multiformem agens, admiranda in corpore noſtro non raro producit, quorum cauſarum ratio non in propatulo eſſe videtur. Omne vaſorum genus, omnis cavitas, quivis etiam receſſus, non lapides modo varij ge-

rij generis, ſed & res metallicas, vermes & animalcula alia aſpectu ſæpe horrida producit, quod inprimis in ſteatomatibus, atheromatibus & ſimilibus apoſtematibus obſervatum eſt, teſte *Galen.l. 2. ad Glaucon. c. 7.* dum inquit, *Si aliquando humiditates in affectu perduraverint, multiformes habent alterationes. Nam & lapidibus & arenis, & teſtis & lignis & carbonibus & limo & ſorditiei Balnei, fæci & amurcæ, & multis alijs talibus ſimilia corpora in abſceſſibus contineri ſæpenumero inveniuntur.* Non raro tamen vel ejecta, vel poſt mortem inventa nonnulla conſpiciuntur, quæ omne naturale ſuperant principium, & non niſi Diaboli arte & malitia vel in corpore producta, vel eidem inſinuata cenſentur. Magnam enim eidem eſſe potentiam, quis negabit? Limitata tamen ea eſt, & à nutu Altiſſimi & Omnipotentis Dei dependet, cum alias propria virtute nec pediculum, viliſſimum animal, procreare potis ſit. Cur vero Deus tantam ei concedat vim & facultatem hominibus ob admiſſa peccata nocendi, ex Theologia ſatis ſuperque conſtat. Ejuſmodi hiſtoriam *Gemma l. 2. Coſmog. c. 4.* nobis ſuppeditat. Puella enim quædam Lovanienſis anguillam vivam per alvum primum dejecit, de-

inde

inde per Vomitum, pilos numero copiosiores & digiti longitudine, imo floccos ingentes pilorum cum materia purulenta instar saniei, in qua colluvie & frusta lignorum & membranarum tenuia ramenta apparebant, quin & lignorum partes adeo vivæ, ut ex caudicibus obsoletis diffractis inæqualiter comminutæ portiones viderentur: subsecutus quoque ramentosus Vomitus, cum quo Carbones veri minutissime triti atque permisti singulis diebus prodeuntes ad quantitatem librarum duarum aut trium, sæpissime cum pilis tam copiosis, ut nuci juglandi includi non possent, conspiciebantur: per alvum similiter lapides plurimi insignis magnitudinis, nec non ligni portio pollicis magnitudine & crassitie excreta, ut & Os quoddam Triangulare solidum foris, intus vero cavum ac spongiosum &c. Horum omnium generationem nemo ad naturalium caussarum classem referre audebit: Utut enim pilorũ generationem in varijs corporis partibus nemo inficiari poterit; sic enim Cor hirsutum, Linguam pilosam, Naturæ Consulti observarunt, & per Vrinas pilos ejectos esse notarunt: tanta tamen pilorum copia, lignorum fragmenta, & alia æque absurda,

artes

artes Diaboli hic plurimum valuiſſe, ſatis deſignant. Refert *Beniven. lib. de admirand. morbor. cauſ.* mulierem quandam ſpiritu maligno obſeſſam, dum intolerabilibus Ventriculi torminibus divelleretur, nec Medici ullam opem ferre poſſent, repente oblongos & recurvos clavos, æneaſque acus una cum Cera ex capillis conglomeratas evomuiſſe, & poſtremo ingens carneum jentaculi fruſtum, quale nec Gigantis fauces deglutirent, eructaſſe. Ita & *Langius l. 1. epiſtol. med. c. 38.* agricolæ cujuſdam meminit, qui, cum crudelibus dolorum tormentis in altero Hypochondriorum latere conficeretur, clavum ferreum ſub illæſa cute manu ſubito apprehendit, quo à Balneatore extracto, at dolore nihilominus ſæviente, is ſibi ipſi, ex animi Impotentia, violentas intulit manus, in cujus Ventriculo aperto lignum teres & oblongum, *quatuor ex Chalybe cultri*, partim acuti, partim inſtar ſerræ dentati, ac duo ferramenta aſpera reperta fuerunt, quorum ſingula ſpithami longitudinem excedebant. Quis hæc non Dæmonis aſtu & arte ingeſta fuiſſe affirmaret? Quis hic Veneficium non habuiſſe locum diceret? Haut abſimili modo Polonus quidam miles præterita æſtate ad

me

me veniens, narravit, ſe per multos annos captivum à Moſchis detentum fuiſſe, cumque ei ut & alijs captivis, glorioſiſſima illa pace, armis victricibus Auguſtiſſimi noſtri VLADISLAI Domini mei longe clementiſſimi impetrata, regreſſio & dimiſſio conceſſa eſſet, ſibi & alijs poculum à Moſchis præparatum & propinatum fuiſſe. eo vero exhauſto, alios atrociſſimos dolores & lancinationes infimi ventris uſque ad internecionem, ſe vero enormes Vomitus percepiſſe, ſimulque lacertarum varia genera non ſine moleſtia ejeciſſe. Nonnunquam tamen & violentiam quandam hoſtis ille generis humani adhibet, & ori nonnulla devoranda intrudit, quod ſequens Hiſtoria à Rulando, *Centur. 4. curat. Empiric. 15.* conſignata, docet. Puella quædam octodecim annorum cum aliquando ſub noctem domum ſola rediret, vir quidam amictus veſte nigra (Diabolus nim.) à tergo puellam adortus eſt, cirros comprehendit, caput retraxit, nareſque obturavit: ubi ſic tractata puella Os exclamando aperuit: in illud ille impreſſit quippiam: quod cum ea rejicere conaretur, repreſſit ille per fauces ad Oeſophagum, ut invita deglutiverit: quo facto puellam relinquit, quæ ſubito obmu-

obmutescit, & domum reversa muta per octo dies mãsit, deinceps sponte loqui cœpit, & multis diebus vomitu rejecit maximo & diro cum cruciatu res perpetua memoria dignas, utpote, acus, aciculas, clavorum varia genera, antias, capillos complicatos, obolos, fibulas, ovorum putamina integra, fila, cultros, aliaque multa, quæ ab astantibus & intuentibus sunt reservata, & mihi monstrata. &c. Similia exempla & de his eorumque modis vide plura apud *Clariss. Senn. l. 6. Pract. de Morb. occult. c. 1. part. 9.* Ad horum vero classem historiam nostri Rustici referre haut poterimus. voluntaria enim hæc erat cultri in Os immissio, libera titillatio, & naturalis, utut improvisa illa deglutitio. Quid? quod præter cultrum hunc nil, nec minimum quidpiam in Ventriculo repertum fuerit.

Utrum vero Melancholica eundem divexarit Imaginatio, dispiciendum. Non raro sane accidit, quod adusti & Melancholici sanguinis, vel in Cerebro generati, vel aliunde transmissi fumi & exhalationes Menti tenebras offundant, Cerebrumque obnubilent, haut aliter, quam vespertinæ aut nocturnæ tenebræ animos hominum in ijs versantium terrentes & perturbantes,

unde

unde ratio cæcutit, & densis nubibus circumsepta, luce sua privatur, totaque passim in suis discursibus hallucinatur & errat. Vt autem diversitas est Temperamentorum, in quibus fumi hi Melancholici dominantur, ita & variæ diversæque oboriuntur Melancholiæ species, Imaginatricem inprimis lædentes, vitiantes, & corrumpentes. Nec quicquam tam absurdum aut ineptum sanis unquam occurrere potest, quod non ejusmodi Melancholici somnient, & verissimum esse pertinaciter credant. Hinc invenies, inquit *Galen. l. 3. de loc. aff. 6. 7.* alios, qui se putant figulinum vas, & ob id contactum hominum & propinquitatem fugiunt: alios, qui se vitreos opinantur. Aëtius refert, quendam in id erroris prolapsum, ut se capite minutum crederet, idque passim lamentaretur, donec pileo ingentis ponderis ferreo, illius vertici superaddito, ab hac phantasia dimoveretur. *Trallianus* scribit, se mulierem vidisse, quæ se à Serpente exedi pertinaciter asseveraret, hanc autem Pharmacis Vomitorijs, & supposito in pelvim æneam clanculum serpente, sanitati restitutam esse. Fuerunt, qui se aves esse arbitrati sunt, ita ut se non moverint, nisi cum motis brachijs ad alarum similitudi-

nem volare crederentur. Quinimo fingunt nonnulli, ſe nonnulla in corpore maxime moleſta fovere. Ille apud *Plater. in Obſ. p. 40.* ſe ranam vivam in corpore à multis annis alere, imaginabatur: alij ſe anguillas, ſerpẽtes, & ſimilia in corpore habere ſomniant. Similia exempla, ut ſępius in Praxi notantur, ita inter alios vide *Quercetan. in Diætet. polyhiſt. p. 154. Foreſt. l. 10. Obſ. 12. Marcell. Donat. l. 2. mirabil. c. 1. Schenck l. 1. Obſervat. 245. & ſeq. Plater. l. 1. Obſ. Senn. lib. 2. Inſt. par. 3. ſ. 2. cap. 4. & lib. 1. practic. part. 2. c. 8. Camerar. horar. ſucciſ. Cent. 1. C. 72.* Noſtrum verò Ruſticum ſimili Melancholia obrutum fuiſſe, forte quis initio colligere potuiſſet, ni mox certa aliorum, ut & ipſius relatio aliud edocuiſſet: accebat, quod ipſius Temperamentum haut Melancholicum conſpiceretur. Licet enim poſt aſſumtam Martis buccellam triſtiorem interdum exhibuerit vultum, non tamen naturali id ejus conſtitutioni, aut Melancholiæ, ſed timori potius, ob dubium extractionis & curationis ſucceſſum, adſcribendum erat. Hic ipſe ſatis hilarẽ ſe in conviviis & converſationibus antea præbuerat, nec ſigna Melancholici Temperamẽti præ ſe ferebat. Quare etiã à Medicis facile fides ei data, & de curatione conſultatio inſtituta.

De

De
MEDICORVM CONSULTATIONE.
Sectio Secunda.

MIserrima hęc afflicti Ruſtici conditio multorum animos ad commiſerationem commovit, Primum itaque Conſul Landsbergenſis, Dominus Martinus Hartlein, amicus meus honorandus, qui inviſerat Ruſticum, & omnia etiam minutiſſima ab eodem percontatus fuerat, me convenit, & Hiſtoria ipſa, ut & ægri ſtatu expoſitis, conſilium meum imploravit, cui hoc dedi reſponſi: Rem magni eſſe momenti, & ſimilem caſum vix unum & alterum in Obſervationibus Medicorum reperiri, & enarrata Hiſtoria Cultrivori Pragenſis, ſuaſi, ut Ruſticus ille huc quam primum ablegaretur, quò à toto Collegio Medico, quid faciendum eſſet, deliberatio inſtitui poſſet. In difficilioribus enim artis operibus

vult Hippocrat. ne nimium nostræ fidamus scientiæ, sed & alios in consilium vocemus Medicos, ut communi consilio quid faciendum quidve omittendum sit, concludatur. Paulo post hic ipse Casus *Cl. Dno. L. Crugero Collegæ & amico dilecto*, per literas à *Generoso & Nobiliss. quodam Viro* conscriptus exponitur, & tandem Patiens ipse cum commendatitiis Regiomontum mittitur, ut Medicorum se submittat curę. Qui sese Medicis conspiciendum & contrectandum præbuit. Hi verò consideratis considerandis, & examinatis examinandis, nullam hic subesse Phantasiæ & Imaginationis læsionem, sed cultrum revera deglutitum esse, & intra corpus delitescere, concluserunt. Dies itaque 25. Iunij indicta est Medicorum conventui, qui & in horto Dni. *D. Lothi Profess. Primar. & Sen. nec non Archiatri Electoralis*, tum temporis decumbentis, præsente Decano, & alijs Medicis Dominis celebratus est, ita ut quisq; de proposito casu suam libere ape-

re aperuerit mentem, ſententiamque dixerit. Tandem examinatis 1. Viribus (quæ in magnis operationibus ante omnia attendendæ, quo æger evadere poſſit, ne iis proſtratis fruſtra laboret Medicus) ſatis firmis adhuc & validis, 2. Loco Affecto, abdomen enim aperiendum, Ventriculoque vulnus ad extrahendum cultrum infligendum erat: 3. Necessitate operationis, quæ hic maxime urgebat, ne vel vires deficerent, vel ægrotus ipſe procraſtinationem ægre ferens, ad impatientiam diſponeretur; tandem, inquam, unanimi conſenſu concluſum eſt: Vt ſectio ante Caniculares inſtituatur, præmiſſis tamen iis, quæ ad aliqualem præparationem neceſſaria videbantur: ſimul ut balſamicorum Oleorum uſus internus præmittatur, quo ſic dolores Ventriculi demulcerentur, & is ipſe balſamicam imbibere poſſet Virtutem: Balſamum verò, Hispaniæ dictum, omnibus aliis nominatis præferendum, & in u-

ſum trahendum ſuadebat experientiſſimus noſter Senior. Dn. D. Lothus: Cui & reliqui Medici aſſenſum facile dedere : nec diſplicebat Magneticum imponere Emplaſtrum , incitati exemplo curationis Pragenſis.

Cum verò certis de cauſis , imprimis ob majorem Vulneris infimi Ventris , multis humoribus abundantis, efficaciam, Balſamum hoc nonnihil immutatum ſit, utriuſque deſcriptionem ſubjungere placuit. Sic autem habet Hieronym. Fabrit. ab Aquapend. 2. Oper. Chirurg. part. 2. c. 7. p. 805. Non poſſum autem , inquit , ſilentio involvere , medicamentum quoddam præſtantiſſimum ad partium nervoſarum vulnera. Cujus deſcriptionem ab Hiſpano quodam Sacerdote, fide digniſſimo, accepi : qui retulit, in Hiſpania non licere hoc medicamentum componere, quod homines medicamenti viribus confiſi, facile digladientur , inque arenam deſcendant. Eſt autem hoc:

℞. *Olei vetuſtiſs. Unc. iiij*
Terebinth. puræ Unc. viij
Frumenti integr. Unc. jß.
Hyperic. Unc. ij

Rad.

Rad. Carduiben. Valerian. an. Unc. j.
Thuris pulveris. Unc. ij.

Radices & herbæ, crasso modo contundantur, in olla ponantur, & tantum Vini albi super fundatur, ut omnia in Vino mergantur, & per biduum facta infusione, oleum & frumentum adjiciantur, & coquantur omnia ad Vini consumtionem. Mox facta forti expressione, addatur Terebinth. & thus, & iterum parum sinantur ebullire, serventurque in vase vitreo. Sanat vulnera, ut ajunt, spatio viginti quatuor horarum. Modus utendi talis est. Abluto prius vulnere vino albo frigido, statim inungitur totum vulnus oleo prædicto calente: quod si hoc commodè fieri nequeat, per siphonem intra vulnus, tanquam per clysterem immittitur; & confestim labia vulneris ad mutuum contactum adducuntur deligatura, aut sutura, aut glutino, deinde partes circumstantes prædicto oleo similiter inunguntur. Supra verò vulneris labia jam reducta, linteum imponitur, prædicto oleo madens, & supra hoc aliud, Vino nigro expressum, mox alia lintea sicca: deinde fascia superligatur.

Nostrum, quod usurpatum fuit, sequens erat.

℞. *Ol. olivar. recent. Unc. iij.*
Therebinth. Unc. jß.
summit. Valerian.
Hyperic.
Carduib. an. p jß.
Thuris Unc. j.
Myrrh. el. aloes opt. an. Dr. iij.
Cocc. infect. Dr. j.
Res. pin. rec. Dr. ij.
Vini malvatic. Unc. iiij.

Misce, ſtent in digeſtione quatuor horas, tum leniter ebulliant, donec Vinum fere abſumtum ſit, tum colentur, & exprimantur.

Positio III.

Culter abſorbtus beneficio caloris innati in Ventriculo aliquo quidem modo alterari, at digeri, aut abſumi haut potuiſſet: per ſectionem itaque eum extrahendum à Collegio Medico recte concluſum fuit.

NOnnullorum animalium, queis craſſior cibus pro alimento eſt, non tantum carnoſus ad digerenda etiam duriora, conſpicitur Ventriculus; ſed & membranoſæ dantur Ventriculi Subſtantiæ, in quibus

bus calor ita exaltatus, facultasque ipsorum ita disposita, ut durissima quæque, non tantum ex Penu Animalium & Vegetabilium, sed & mineralium petita & deglutita, dextrè conficere valeant. De struthione notum est, quod, secundum nonnullorum autorum assertionem, ferrum & deglutiat & conficiat. Testatur id *Langius l. 1. epist. medic. 12.* se sc. vidisse struthiones ex ferro conflata numismata in horto Ducis Ferrariæ deglutivisse & concoxisse. Idem se apud Antuerpienses vidisse, & observasse scribit *Amat. Lusit. Cent. 2. c. 69.* Contrariam quidem *Aldrovand. l. 9. Ornitholog. 6. 2.* cum nonnullis fovet sententiam, existimatque ferrum, aut ex eo conflata numismata, à struthione quidem deglutiri, at non absumi aut confici. Verum, qua ratione gallinarum membra, auro liquescenti mixta, idipsum consumunt? referente *Plinio l. 26. natural. histor. c. 4.* & ex hoc *Mizald. Centur. 4. memorabil. 99. Scaliger exerc. 88.* Qua ratione auri folia cum alimento gallinarum mixta, iisque pro cibo exhibita, non solum eas saginant, sed ruffum etiam & quasi aureum colorem conciliant? ut tradit *Hieronym. Reusner tract. de Scorbut. exerc. 7. p. 504.* nec non *Carol. Rosenberberg.*

animadverſ. & Exercitat. Medic.31. Clariſſimus Eichſtad. tractat. de Confect. al kerm. teſtatur, ſe ante paucos annos Gallinæ Calecuticæ duos foliorum auri libellos cum ordinario pabulo abſorbendos dediſſe, eamque poſtea mactaſſe, & reperiſſe in ea carnem naturali colore imbutam, pulchram & puram, at nec in cavitate Thoracis, neque in Inteſtinis reliquias foliorum Auri, multo minus incruſtationem ab iis. *Schnitzerus epiſt.50.* ciſtæ Medicæ profitetur, gallinam quandam multos devoraſſe nummos, poſtmodumque in mactato Ventriculo inventos eſſe aliquot ad medietatem conſumtos, inprimis argentum digitalis argentati filiolæ, ut præter æs nil reſtaret. Sequens hiſtoria idem confirmare videtur: In horto civis cujuſdam Regiomontani primarij nonnulli Convivæ conis ludebant, nummoſque æneos & argenteos in terram deponebant, ibi gallus quidam Indicus forte obambulans, aliquot nummos furto aufert & deglutit: Convivæ ejus præſentiam nihil curantes, mirantur defectum nummorum depoſitorum: Gallum mox revertentem, & ſimilia patrantem, in recenti crimine deprehendunt, ſicque alios nummos devorandos ſtudio ipſi objiciunt, & poſt aliquot

quot horas ſupplicium de eodem ſumendum, ſententiam ferunt, & Veru infigendum Igneque torrendum concludunt, prius tamen Ventriculum inquirunt, inque eo nummos inveniunt alios ſemireſolutos, alios vero in totum fere abſumtos, idque non ſine admiratione. De muribus, quod ſecundum Theophraſtum ferrum rodant, aurique ſcobem appetant, & procul dubio digerant, apud *Plin. l. 8. natural. hiſtor. c 57.* legimus. Ventriculo vero humano ſimilem competere conficiendorum mineralium virtutem & facultatem, & quidem naturaliter & ordinariè, non facile quis dixerit. Nobiliori enim Creaturæ, nobilius quoque & facilius Natura aſſignavit alimentum, ne duritię eiuſdem & concoquendi difficultate præpedita, in negotiis gravioribus, & actionibus ſubtilioribus expediendis retardaretur. Et qua ratione Minerale aliquod deglutitum, & non probe in ore maſticatum, à Ventriculo confici poterit, cum nec Vegetabilium, nec Animalium partes nonnullæ craſſiores & duriores, Oris præparationem ſubterfugientes, in, & ab eodem facile digerantur? Hinc oſſicula, tendines, ligamenta, & alia cruda, per alvum viciſſim immutata rejecta, obſervata fuerunt.

fuerunt. Quidam per imprudentiam fruſtum Corij devorans, poſt ſemeſtre ſpatium inconfectum idipſum per alvum egeſſit, ut habet *Hildan. c. 1. obſer. 31.* Novi quendam Virum primarium, qui deglutita portiuncula cruda de pomo citro, paulo poſt Tertianam incurrit intermittentem, quæ prius ſedari haut potuit, quam portio illa per Vomitum iterum ejecta fuerit, quæ tamen nil alterata viſebatur. Caſei portiunculam per biennium in Matronæ cujuſdam Ventriculo hæſiſſe, poſtmodumque Vomitu ejectam eſſe, notatum eſt. Nec urgere hic videtur neceſſitas, ut ad occultam aliquam Ventriculi qualitatem confugiamus, cum Naturæ intentio inprimis attendenda, eiuſque ſcopus perpendendus, hæc enim ad ſpirituum ſubtiliorum generationem aëreum potius homini voluit deſtinare alimentum. Sed quid multis? Nonne vel quotidie videmus Mineralia, ita ut aſſumta fuerunt, cruda viciſſim & inconfecta ejici? *Gal. l. 1. de Natural. facult.* refert, quendam annulum aureum Ore detentum imprudenter deglutiviſſe, & poſtea immutatum excreviſſe. Simile quid de puella octennali prodidit *Cornarius præmedit. obſervat. med. c. 27.* Alius tres taleros cum Cerevisia

revisia unico haustu per gulam dimisit, quos tertio die immutatos per alvum vicissim emisit referente Foresto. Nonnemo clavos ferreos ob modicam stipem devoravit, & crudos rursus eosdem ejecit, teste *Cardano l.8. de rer. variet.c.40. Schenck. l.3. observ.medic.2.* scribit, quendam silices duros ingestos, eosdem vicissim excrevisse. Quædam, notante *Benivenio c.20. de abdit.* acum æneam devoraverat, quæ decimo demum anno per terebratum Ventriculum è parvo demissa foramine prodiit, vulnusque consolidatum & curatum. Ancillam quandam aciculam deglutivisse, eandemque decimo quarto die immutatam egessisse habet *Hildan. Centur.1. observ.34.* Acumen cultri quendam absorpsisse, & immutatum per posteriora reddidisse scribit Forest. qui & de fratre suo adhuc puero refert, quod plumbum rotundum, sed depressum, inter ludendum deglutiverit, & die tertia absque molestia cum fecibus per alvum reddiderit. Hæc & similia, quæ passim apud autores, & sæpius in Praxi occurrunt, satis evincunt mineralia deglutita à Ventriculo humano haut confici posse. Nec est, quod quis hinc colligat internum Mineralium usum supervacaneum esse, &

ſe, & fruſtra à Medicis commendari; imò aurum, argentum, uniones, & ſimilia ægrè habentibus ſine ſucceſſu propinari, cum ea plus hominis crumenam, quam vel corpus ejuſdem corroborare valeant, cui ſententiæ inter alios ſubſcribunt *Quercetan.* in *Tetrad.c.25. & 31.* & in *Peſt. Alexic.l.2.c.7.* ut & Auguſtani Medici, qui in Pharmacopæa ſua ad Auream Alexandrin. ſtatuunt, quod Auri & Argenti in Medicinas additio opinioni magis, quam intentioni ſatisfaciat, & ad paſcendos oculos ex Arabum luxu, ad conciliandam Pharmaco autoritatem, introducta ſit, cum tantum abſit, ut calor noſter nativus Virtutem ex iis ſua exhalatione vel vi quamvis intenſa prolicere poſſit, ut ea ipſa integra, ac nullam penitus ab aſſumtione mutationem paſſa, excerni obſervemus. Verumenimverò licet aurum, quod medicamenti rationem habet, ut & alia mineralia, ab Archæo Ventriculi noſtri exactè elaborari & diſſolvi, inque chylum converti nequeant: ſufficit tamen, quod illud Solari ſua influentia, occultæque Virtutis radiis in ipſum Cor, Microcoſmi ſolem, ſympathetica quadam Virtute agat, facultatemque ſuam Viſceri huic conferat: Imo, quis negaret ſpiritum quendam ex:

foliis

foliis auri, inſtar evaporationis alicujus, ſpiritibus noſtris, eidem analogis, communicari poſſe, cum & aliis mineralibus eiuſmodi effluvium ſpirituale, corpori noſtro ſeſe inſinuans, denegare haut poſſimus? Iaſpidem externè admotam, & manibus contentam, ad miraculum uſque ſanguinis fluxum compeſcere, non tantum *Boëtius de Boot tr. de gemmis.* cap. propr. ſcriptum, & aliquot obſervationibus comprobatum reliquit, ſed & ego ipſe ſimilem lapidis huius efficaciam in nimia Hæmorrhogia ſæpiſſime expertus ſum. Senex quidam ſeptuagenarius, cum cruentam per aliquot dies emitteret Urinam, idoneis interne propinatis medicamentis, reſtituitur, & paulo poſt ob motum vehementiorem, & maiorem Venæ rupturam, periculoſius quoque profluvium ſanguinis, maxima cum virium proſtratione ſenſit: Internis & externis mediis & remediis nil proficientibus, uſum prædicti lapidis ſuaſi: comparatas igitur ex illis armillas manibus adhibuit, & vix hora elapſa (mirum dictu!) ſanguinis fluxus non ſine admiratione ceſſavit, & hic viribus recollectis ſenſim convaluit. Eædem armillæ in nimio menſium profluvio, ut & Hæmorrhogia narium, plu-

rimis

rimis profuere. Sed & poſtmodum aliquot alia exempla virtutem Iaſpidum efficacem demonſtrarunt. Nonne Cryſtallum appenſum in Vertigine plurimum valere ex *Plater. l.1. pract. de funct. l.p.246.* conſtat? Sapphirum oculis admotum adverſus variolas & morbillos eoſdem defendere docet *Plat. lib. de dolor. pag.853. Scholtz. in epiſt.160.* nec mulierculis hoc ipſum ignotum eſt. Quid de ſuccino dicam? cuius attractrix facultas vel aliquali calore excitari poteſt. Cum ante biennium Variolæ eſſent hic Epidemiales, virgunculæ cuidam in principio morbi, ante earundem eruptionem brachialia ex ſuccino parata, Carpo circumpoſita fuere, cumque à ſiniſtra manu ſæpius deciderent, dextræ vero ſemper admota manerent, variolarum immenſa copia ibidem loci prorupere, ita ut non ſine moleſtia ardorem illarum ferre coacta fuerit. Hac de cauſa etiam ad revellendum à capite dolorem, plantis pedum ſupponitur. Quod verò ab oculis Catharrales defluxiones avertat, ſi Nuchæ imponatur & geſtetur, lippis, quod dicitur, & tonſoribus notum eſt. Quod ſi hæc, & alia infinita (ut nil jam de Lapidis Nephritici virtute dicam) externè tantum appenſa vel admota,

virtu-

virtutem insignem corpori conferunt, spirituali suo effluvio morbificæ resistunt constitutioni, quidni aurum, & alia internè sumta, efficere poterunt? Nonne, si tremor partium ab Hydrargyri usu exortus est, & vel ori nummus aureus imponatur, ille ipse vel ex Centro corporis evocatur? Aurifabri cujusdam minister, cum ab usu continuo Hydrargyri, visum debiliorem percepisset, me suasore, per aliquot dies ducatum aureum ore gestavit, unde quotidie albedinem contraxit, visusque restitutus est. Virtualis itaque medicamenti potentia membris appropriatis, eo ipso etiam in corpore non digesto, communicari potest, dummodo calor noster aliquo modo in idipsum agat, quem tamen interdum satis efficacem in nonnullis subjectis deprehendimus. Refert *Amatus Lusitanus Centur.2. Curat.69.* quendam numisma æneum devorasse, & nulla percepta noxa, nisi quod gracilitas quædam corporis suborta fuerit, anno elapso cum excrementis egessisse, at exiguum, & ita à calore naturali absumtum, ut omnes in admirationem traxerit, idemque addit se vidisse apud Ferrarienses Heluonem, qui coria, testas, & fracta vitrea vasa comederit, concoxerit, & digesserit, ut

eum omnes ſtruthiocamelum appellarint, de quo & apud *Columb.l.15.Anatom.p.486.* Ita aliquomodo immutata, at non abſumta conſpiciebatur illa moneta argentea *ein halber Ort von ein Spaniſch Real,* quam Virguncula novennalis, Civis cuiuſdam Inſterburgenſis filia deglutiverat: poſtquam enim ſeptima die iterum per ſeceſſum eandem eieciſſet, nigro plane colore, non niſi à calore interno ipſi conciliato, infecta conſpiciebatur. Haut diſſimile quid & circa Ruſticum noſtrum notavimus: Cum enim per undecim dies Culter ferreus in Ventriculo delituiſſet, paululum circa cuſpidem mutatus conſpiciebatur, acſi aliqualem Ignis vehementiam ſuſtinuiſſet. Quis vero crederet ſucceſſive, & mora temporis metallicum hoc corpus potuiſſe abſumi? Cum imprimis debilior eſſet Ventriculi conſtitutio, calor ipſius languidus, & prædictæ rationes aliud ſuaderent. Neceſſario itaque de exciſione eiuſdem cogitandum erat: quæ enim præter naturam in corpore noſtro detinentur, removenda eſſe dictitat Galenus, ſuadet ratio.

Posi-

POSITIO IV.

Ut culter ille deglutitus à Natura non absumi, ita nec ab eadem ullo modo evacuari potuisset, & cum diuturnior eius in Ventriculo mora non parum molestiæ & damni inferre valuisset, per sectionem eruendus erat.

INeptam quis forte æstimaret illam excisionem, si vel nil molestiarum & damni eius præsētia dedisset, vel etiam Natura ipsa eundem tandem expulisset. Observatum enim est, etiam in nobilioribus partibus nonnulla absque periculo delituisse per multa tempora. *Thomas Rodericus Aveiga l. 5. locor. aff. c. 1. comm.* refert, Cervam repertam fuisse Cordi infixam gerentem antiquam ex Venatione sagittam. Ex *Alexandro Bened. l. 4. Anat. c. 24.* sequentia depromuntur. *Quidam Græcus Sciurus*, inquit, *nomine, mihi notissimus, Chalcidis in expugnatione circa tempora sagitta vulneratus, ductus inter captivos à Turcis, persanato quoquo modo vulnere, annis Viginti vitam duxit servilem; tandem liber Cydonem venit, & post quintum annum, dum aqua per æstatem frigida os collueret, concitatis supra modum sternutamentis, magno pruritu, inter maximos conatus prosiliit*

 è nari-

è naribus sagittæ frustum, digiti medij longitudine, ferrea acie, nec aliquam Vulneris notam reliquit. Quî globulus sclopetarius intra Cranium & duram menyngem, per sex menses citra ullam noxam impactus fuerit, posteritati scriptum reliquit *Hildan. Observ. Chirurg. 2. l. 2.* Admirandum exemplum quoque, imo miraculum quoddam Naturæ notavit *Zacut. Lusitan. l. 1. de prax. medic. admirab. Obs. 5.* inquiens: *Meretrix cum in caupona nimium Baccho indulgeret, ebria & rixabunda obvios quosque objurgabat. Ecce ab alio ebrio, longo satis, at acutissimo cultello, illi super verticem capitis profundum inflictum est vulnus. Semimortua pluribus diebus sine sensu & motu remansit, deinde magno labore curata, evasit. In huius post octo annos ex febri maligna emortuæ, & in Xenodochio per Anatomen dissectæ capite, intra duram matrem & Cranium, dimidium cultelli, quo antea fuerat vulnerata, ferrugine obsitum, inventum est. Hæc dum post vulnus vixit, munera domestica exercebat, & nullum unquam facultatum rectricum, aut animalium læsionem sentiebat.*

Deinde & Natura ipsa, quæ admiranda sui curatrix est, non raro ea, quæ ipsi præter naturam communicata sunt, tandem expellit; hac ratione cultellus ille, cujus,

posit.1. ex Hildan. facta est mentio, deglutitus, & toto biennio in corpore delitescens, tandem per abscessum à Natura factum, excretus est. Cuspidem sagittæ juxta inguina inflictam, sexto anno eductam esse scribit *Hippocr.5. Epidem. Sect.7. Hist.7.* Similia videantur apud *Hildan. Cent.2. observ.74. & c.1. obs. 62.* nec non *Cl. Senn. l.5. practic. part.4.c.5. Schenk.* & alios.

Verumenimverò neutrum apud Rusticum nostrum locum mereri potuisset: Nam primo, rariora illa Exempla nullam inferre possunt regulam, cum contraria plurima dentur, ubi vel festucæ portio corpori infixa irreparabile damnum intulerit. Quod si vero ferrum in Ventriculo ferruginem contraxisset, nonne dira exinde subsecuta fuissent symptomata? In Ventriculo enim varij sæpissime delitescunt humores, vel salsi, vel acidi, acresve, qui corpus minerale inficere & inquinare, ferrumque ad ferruginem disponere potuissent. Utrum verò successu temporis per abscessum, vel alia ratione à Natura expelli potuerit, non sine causa in dubium vocatur: inprimis si longitudinem, & ponderositatem ipsius cultri inspiciamus, deinde & locum ipsum membranosum examinemus. Taceo, quod

eximium temporis intervallum, Natura ad tantum opus perficiendum exegiſſet, ut alia teſtantur exempla, quæ tamen mora ægroto noſtro maxime moleſta fuiſſet, & facile ad Melācholiam diſponere potuiſſet.

Positio V.

Balſamicam internorum remediorū vim Membra corporis noſtri non raro ita imbibunt, ut adverſus ingruentes morbos plurimum valere poſſint.

ALimentorum aſſidue uſurpatorum eam eſſe Vim, ut Temperamentum corporis mutare, & ſuum quodammodo inducere valeant, vult *Bickerus in Hermet. rediv. p. 215.* Meminitque Cardanus, eodem referente, ſe Infantes animalium lacte, præſertim caprarum, nutritos vidiſſe, in quibus nihil quoad habitum corporis fuit deſideratum, at eoſdem Ingenij vigorem amiſiſſe, & dum adoleverint, quaſi ſtupidos & ſtolidos evaſiſſe. Verum & medicamenta ipſa, ſæpe ſæpiuſque aſſumta, corpori ejuſque partibus facultatem ſuam communicare, & eadem quaſi imprægnare, liquido conſtat. Natura enim ex corporea medicamenti maſſa, ſuccum & ſpiritum convenien-

venientem elicit, quo imbuta adventanti morbo occurrere, & resistere studet: ille vero licet primitus naturæ nostræ non admodum arrideat, quippe, quod non alimenti, quo magis delectatur, sed medicamenti indolem sapiat, sensim tamen & successive eundem continua usurpatione ita familiarem sibi reddit, ut iam Natura quasi immutata conspiciatur. Suo id exemplo testari poterit Puella illa, ab Indorum Rege Napelli Veneno à primis annis nutrita. De Mithridate Ponti Rege tradunt Historici, quod quotidiano Mithridatij usu suum adversus venena corpus ita firmaverit, Temperamentumque suum ita immutarit, ut venena nil illi nocere potuerint, etiam tum, cum maxime cuperet: postquam enim exitioso atque Violento veneno (quo filiæ eius enectæ sunt) iterum atque iterum epoto, potius interire, quam vivus in Romanorum potestatem venire decrevisset, nullum invenit Venenum tam potens, quod ipsum internecioni tradere potuerit. Si Helleborus à capra devoretur, inquit *Smetius in Miscellan. p. 137.* & in Ventriculo primum, deinde in Iecore, demum in uberibus concoquatur & transformetur, inque speciem aliam subinde tansplantetur, nihi-

lominus permanebit in lacte ex hac planta vis generata purgatrix. Memorabile quoque est illud, quod *Crato in Epist. medic. Scholtz. 16* annotavit, quemdam continuo Rhabarbari usu, non tantum ab Hydrope liberatum, sed & reliqua membra robustiora facta, & Balsamo quodam naturali ex Rhabarbaro educto, corroborata, coloremque totius corporis optimum, ut & functiones omnes corporis rediisse, eumque vixisse sanum & incolumen citra ullam infirmitatem, usque ad primum senium. Et cum postmodum Cerebro ipsius lethale vulnus esset inflictum, præter Medicorum & Chirurgorum spem, felicissimam expertus est curationem. De Aloe sæpius, debito tamen modo usurpata, spondet *Münderer. in Aloedar marocost. c. 13.* eam vel per se solam pro tuenda sanitate sufficere, ac plurimorum hominum vires, robur, incolumitatemque unicè jam olim tutatam esse, quorum ætatem ad longos dies, & annorum liberiorem liberalioremq; progeniem produxerit: arcere enim dicit omnes cujuscunque generis putredines, tam in Vivis, quam in mortuis, humores ab omni corruptela vindicare, nihilque in homine vel vivere vel degere eandem permittere,

nisi

nisi quod ad eius salutem & Vitam spectet. Catharros insuper, & defluxiones ad articulos ruituras, subtrahere, ita ut, teste Mormanno Medico claris. ij, qui sibi continuum Aloes usum familiarem fecerint, ab omni Podagra & Catharro securi esse possint. *Est enim in Aloe balsamicum quiddam, balsamo nostro naturali admodum confine, cunctos humores succosque, siquidem naturales adhuc fuerint, conservans, præternaturales evacuans, medios emendans, universos putrefieri ac corrumpi prohibens.* Hacque de causa pillularum aloeticarum frequentiore usu, Iohannem Hermannum Witteberg. Medicum, ad octuagesimum annum vitam feliciter produxisse, scribit *Dôring. l. de Mithridat. p. 149.* Nec est, quod quis metuat, Naturam assuefactam vim assumtorum contemnere, quoniam, ut inquit *Avicenn. 4. f. 1. c. 1.* ab assuetis non fiat passio, unde & in morbis mutanda esse remedia, cum Hippocr. censent *Averrh. l. 7. c. 2. Avicenn. l. 22. f. 3. tr. 2. c. 7. Paul. l. 3. c. 78.* continuamque unius medicamenti usurpationem dissuadent. Verum haut inconcinnè quis inter præservatoria & Curatoria remedia, distinguere posset: illaque haut esse immutanda, cum Natura ex remedio sibi familiari ita for-

mata firmataque ſit, ut inſultus morbificos leviores facilius abigere, ingruentes vero & corpus moleſtantes felicius eliminare poſſit, ut exempla allegata comprobare videntur. In curatione aliter ſeſe res habet, ibi enim, inprimis ſi voto ſucceſſus non reſpondet, medicamenta variari poſſunt, ſi vero auxilium à Pharmaco perſentitur, quis ſane mentis ipſius attentaret mutationem? Hinc illud *Hippocr. l. 2. aph. 52.* notandum: *Si quis omnia convenienter exactoque judicio faciat, nec quicquam ea ratione efficiat, tamen ad aliud non eſt progrediendum, modo id maneat, quod ineuntibus remedijs viſum eſt.* Ut enim non temere in uſu remediorum perſeverandum, ita nec temere illicoque ab eorum uſu abeundum. Et in longis morbis, docente *Celſo l. 1. c. 3.* quos tempus, ut facit, ita & tollit, non ſtatim condemnandum, ſi quid non ſtatim profuit; minus vero removendum, ſi quid paululum ſaltem juvat, quia profectus tempore expletur. Si quid tamen non ſat cito reſpondet, licet aliud conſimile experiri, juxta illud *Halij 8. pract. c. ult:* Cum diutius uno curaverit medicamine, nec prodeſt ad contrarium tranſire, quoniam hujus forte materia, non convenit hujuſmodi naturæ &c. Ut vero

in aliis

in aliis omnibus, ita & hic consuetudini & Naturæ aliquid dandum, ne nausea excitata, malum exasperetur. Sicque tandem obsigno, non abs re Potionem Balsamicam (*erat a. sequen. ℞. ol. olivar. comm. lib. ß. Hyperic. com. Vnc. ij. Misc.*) ante sectionem fuisse præmissam, sed ut sic Natura virtutem quandam & vim symptomatibus pertimescendis & ingruentibus resistendi, & vulnus ipsum conglutinandi imbiberet. Nec successus spem fefellit: æger enim non tantum ab omni Symptomatum insultu toto curationis tempore immunis permansit, sed & exiguum Curationis terminum, Natura ad consolidationem properante, absolvit, & quidem FELICITER.

POSITIO VI.

Ut vix perscrutabilis est LAPIDIS HERCULEI *attractrix vis, qua etiam per medium obstaculum vim suam exercere potis est: ita, num idem pulverisatus, & alijs permixtus medicamentis, eandem trahendi ferrum virtutem retineat, maxime κρινόμενον, & investigatione dignum est.*

Est in Magnete abstrusa & recondita quædam potentia, quæ multorum ingenia

genia non tantum in admirationem traxit, verùm & ad investigandum eandem excitavit. Utrum verò omnium voto & sciendi desiderio satisfactum sit, non sine causa dubitatur. Ut enim Natura in sinu suo plurima habet recondita, quæ nos admirari sæpius vult, quã intelligere, ita & in Magnete quid à Natura concessum delitescit, quod humana mens vix consequi possit, dicente *Boëtio de Boot tract. de gemm. cap. de Magnet.* Relicta verò divina illa, qua Polum respicit, facultate, ATTRACTRICEM tantum, qua ferrum expetit, dispicere libet. Fere omnes in eo conveniunt: Magnetem ferrum trahere, at non in eo, qua ratione id fiat, & utrum in pulveres redactus adhuc quid virtutis tractricis retineat? Somniarunt quidam, corpora quædam curva, hamorum instar & uncinorum è Magnete emissa, ad se ferrum pertrahere: alij atomos finxerunt ex eodem prosilientes, ferrique poris sese insinuantes, & idipsum propellentes: nonnullis Magnetis siccior natura ferrum humidius traxit. *Gal. l. 3. de natural. facult. c. 7.* censuit, Magnetem vivifica quadam virtute, & ingenita proprietate ferrum, tanquam pabulum sibi conveniens, allicere. Sunt, qui similitudini sub-

stantiæ,

ſtantiæ, & Identitati principiorum, cauſam tractionis aſſignant: alij eo modo à Magnete ferrum trahi dicunt, quo materia à Forma, quippe cum imperfectiora, ſui perfectionem appetant: placet quibuſdam occulta Sympathia, quæ in Naturalibus non poſtremum meretur locum. Recentiores quidam exiſtimant, ferrum ad Magnetem non trahi, ſed moveri, tanquam ad matricem ſuam, cuius abditis principiis perficiatur, quemadmodum ad Centrum terra. Paracelſiſtæ, ferreum quendam in Magnete reſidere ſpiritum putant, quem & in alieno corpore fortius trahere, quam in proprio fingunt; Nulla harum opinionum mentem ſatiare, animoque diſcendi cupido ſatisfacere poteſt, pluribus tamen eadem pro tempore examinare, haut operæpretium erit. Doctiſſimus *Cabeus* eximio de Magnete tractatu, Cauſam attractricis in Magnete Virtutis, dicit eſſe Qualitatem duarum facierum, qua ferrum ita à Magnete diſponitur, ut idipſum ad ſe provocare poſſit. Verum, nonne occultum per æquè occultum explicatur? Quid enim eſt Qualitas illa? Quodnam agnoſcit fundamentum? Manifeſta ne eſt, an occulta? An verò diſpoſitio quædam? Veriſſimum ſane
eſt

eſt illud *Scaligeri. exerc.131. Nos in luce rerum tenui caligare, in mediocri cæcutire, in majore cæcos eſſe, in maxima inſanire.* Quid? ſi ſpiritum quendam Sulphureum, occulta hac proprietate præditum, ſtatuamus, qui tamen maximam cum ſpiritu ferri cognationem habeat? Spiritum quendam mineralem nemo Magneti ineſſe negabit, qui modo mineralium metallorumque naturam internam perſpectam habuerit: Imo, qui ſummam illam tracticis virtutis ſubtilitatem, de qua poſtmodum dicetur, conſideraverit. Sulphureum verò eundem voco, ſecundum tria illa Chymicorum principia, quæ vel maxime Mineralibus ineſſe videmus: illi autem trahendi poteſtatem aſſignant, quod quaſi lentorem quendam & oleoſum quid, maximæ tamen ſubtilitatis, in ſe contineat: At Sulphure imprægnatum eſſe magnetem ſatis liquet ex eo, quod violentia Ignis hoc ipſum evocari, & inſtar flammæ ſeſe exſerere poſſit, quo etiam ſic evocato, omnem attractricem facultatem perire docet *Cabeus l. c.* Imo Sulphureitate ſua, ſeu Sulphureo ſuo & quaſi viſcido effluvio, facile imbuit ferrum, ut ſimilem trahendi aliud ferrum adipiſcatur virtutem, quod non ſuccederet, ſi aquea ſtatueretur

ſubtili-

ſubtilitas, Mercurialiſque tantum liquor: Interim non ſatis extollendam & exprimendam obtinet penetrandi vim, ita ut etiamſi denſiſſimæ ciſtæ includatur, ad Septentrionem tamen faciem ſuam convertat. Et facultas ejus attractrix, teſte *Baptiſt. Port. l. 7. Mag. natural. c. 26.* nullis cancellis concludi, nullo obice præpediri, aut refrænari poteſt, quin inviſibilis penetret, & ita vires ſuas oſtendat, ac ſi nullo intermedio vetaretur; aſtralis enim eius eſt virtus, admodum ſubtilis, duriſſima corpora pervadens, nulloque obſtaculo, quocunq; etiam, præcluſa: tam facile enim per ſolidiſſimum lapidem, aut lignum ſuam diffundere valet facultatem, quam per tenuiſſimum aërem. *Fac*, inquit *Cabeus l. 2. c. 6. p. 124. ut ferramentum non tangat Magnetem, ſed propius accedat per quatuor digitorum intervallum, ita ut ferrum inter & Magnetem aliquod corpus, quodcunque tandem ſit, interjaceat, ſive ſolidum ſit, ſive tenue, ſtatim ex Magnete Magneticas vires concipit ferrum, & ex tali propinquitate, etſi Magnetem non tangat, vim acquirit Magneticam, qua ſe expedite in polos dirigit, ad ſe trahit ferramenta, ex ſe ſuſpendit, uno verbo, Magneticum ſit.* Aliud experimentum à *Sueickardo lib. de arte Ma-*

gneſia

gnesia th. 6. notatur. *Ferrum,* inquit, *subere suffultum, in vasculo quodam natitare permittas, quod Magnete exterius applicato, nullis obstantibus impedimentis in momento commotum, ac veluti amici præsentiam sentiens, sine mora relicto loco suo in ejus sese amplexum insinuare cupiens, ad marginem vasculi conferet. Tu interim quocunque placuerit, magnete extra Vas ad intermedium applicato, intus natitantem aciculam deduces, ex quibus plurima visu jucundissima spectacula confici possunt.* Idem *p.55.* rationem proponit, qua ferrum super tabulam incedere possit. *Mediam,* ait, *acum pone super tabulam, affricta tamen prius basi acus alterutri parti Magnetis, quo facto, magnetem applicato sub tabula ad locum respondentem basi acus, & mox cum summa Voluptate videbis acum sese erigentem, & ad manus ductum sese infra tabulam moventem. Cui si contrariam partem obverteris, non jam basi, sed cono incedentem videbis.* Ex quibus experimentis verificatis, sympathia & affinitas spiritus Magnetis & ferri simul colligi potest. Sunt qui Identitatem Substantiæ hic introducunt, verùm sic & ferrum ferrum traheret: verùm, est in ferro, est & in Magnete peculiaris spiritus, uterque amicè inter sese familiaritatem exercet, & con-

spirat.

ſpirat. Magnetis, trahit ferrum; ferri ſpiritus, recipit & ſuſcipit hoc effluvium, ſicque facultate illa imbuitur, ſimul & ipſe Magneticus redditur.

Hæc ipſa excellens trahendi virtus, ut in Magnete integro fere ab omnibus conceditur, ita num etiam in pulverem redactus idem poſſit, dubitatur. *Libavius l. 1. Syntagm. arcan. p. 38. & lib. 1. de bitum. in gen. p. 96.* ut & alibi, negat Pulverem Magnetis trahere, quod virtus eius tundendo corrumpatur: huic ſententiæ ſubſcribit *Gilbertus*, & plurimi alij non ex profeſſo rem hanc tractantes. Cabeus ſuum hac de re judicium ſuſpendit, Mediciſque diſcutiendum relinquit. Quare haut inutile fore arbitror, ſi partim rationes aliorum in medium prolatas examinaverimus, partim contrariam ſententiam argumentis quibuſdam roboraverimus, ut, utrum vera ſit, amicus Lector colligere poſſit. Pro Gilberto, Libavio, & aliis, pulveriſato Magneti omnem vim detrahentibus, ſequentes militare poſſunt rationes. 1. Quod in Magnete pulveriſato nulla ſit ordinatio polorum ferrum trahentium verſus ferrum, fieri enim poteſt, ut vel poli ferrum pellentes ad ferrum dirigantur, atque ſic non tra-

ctio, sed potius ulterior ferri promotio suboriretur. 2. Quod, ut nonnulli autumant, nullus sit in pulveribus Magnetis Æquator vel Polus, quorum beneficio attractio illa fieri, possit aut debeat. 3. Quod ceræ, oleo, & aliis pinguibus imbutus, vim suam amittat. 4. Quod nulla inter pulverem Magneticum Emplastrum ingredientem, & virtutem ejus trahentem, sit proportio, nam vix aliquod Magnetis grana Emplastri portiunculæ, parti adhibitæ, admixta sunt, quæ ad trahendum ferrum aliquot Unciarum inepta censentur. 5. Quod Magnes. Emplastro additus exiguarum sæpe sit virium. Verumenimvero non firmo hæ rationes niti videntur talo. Nam ad 1. resp. Primo, quod Vis attractrix è conversis polis sese communicet reliquis polis ferrum directe aspicientibus, idque ob præsentiam affinis & amici sui mineralis, scilicet ferri, ut adeo per reflexionem virtus illa exeratur, deinde Magnes Magnetem in ordinem reducit, ut habet *Gilbert.l.1.c.5. p.17.* & ad concordantias disponit: particulæ itaque illæ respicientes ferrum, reliquas vertere poterunt, si non in totum, tamen ita, ut naturali vi virtutem suam unire valeant, & quidem in eam partem, ubi se

major

major vis prodit, ſcilicet verſus ferrum, quod & ipſum ferrum extrahendum juvaret, utut emplaſtri materiæ duriori fuerit commixtus pulveriſatus Magnes. Ad 2. Falſum cenſetur id, quod vel in minima portiuncula Magnetis Polus & Æquator non detur; ſequeretur enim alias, in nullo Magnete vel Polum vel Æquatorem dari, niſi integra terra eaſdem exhiberet; vel etiam daretur ſic in quavis minera unicus tantum Æquator, cujus tamen contrarium oſtendit experientia, cum ex unico Magnete majore artifices globos minores tornent plures, quorum quilibet ſuum polum ac æquatorem obtinet; ut taceam, quod ſit ſimilare aliquod corpus Magnes, de quo mox. Ad 3. reſponſum ſuppeditabit Cabeus, qui, loco citato, ſtatuit, nil eſſe in Natura, quod virtute ſua Magnetem privare poſſit, præter Ignem & Senium: Magnes enim, ut habet Libavius, Igni exagitatus, flagrantem ſuum Sulphureum ſpiritum amittit, quo amiſſo ſimul perditur vis illa tractrix, reſidens in ſpiritu bituminoſo ſive Sulphureo, ut antea dictum. Senio verò humidum innatum, ut in alijs mixtis omnibus, non tam in totum perit, quam conſopitur, quia eodem *Cabeo p. 131.* teſte,

Magnes reviviſcit, ſi perfecto Magneti rurſus apponatur, & ab eodem imprægnetur. Ad 4. quod proportionem trahentis & trahendi corporis concernit, dico, non ad corpoream quantitatem tantum, ſed ad activam potius qualitatem reſpiciendum: Nam ſi alias inſignes Examini ſubiecerimus medicaminum compoſitiones, etiam exigua ingredientis portio magnum promittet effectum. Verùm & Simplicia ipſa ob oculos ponamus. Quantum quæſo virtutis Cervinum ingreditur corpus, cum Dictamno ſibi ſagittas inflictas expellit? Quęnam eſt proportio inter vehemens Catharticum, & humores trahendos evacuandoſque, ubi vel unica ſæpiſſime ſufficit pillula, quæ & Hypercatharſin non raro inducere poteſt? Nonne beneficio medicamenti aſſumti, & è longinquo, ſive à Capite, ſive ab ambitu corporis materia peccans prolicitur, quo tamen non corporalis maſſa, ſed virtus tantum medicamenti pertingit: cur itaque non ſufficeret vis Magnetica Unguento communicata? Ad 5. reponi poteſt, ſelectiſſimum eſſe eligendum Magnetem, Emplaſtro permiſcendum, ſi inprimis effectus ille ſperari debet: qui vero Igne, vel Senio animam ſuam mineralem

neralem exhalavit, ille merito repudiandus, cum nullam virtutem trahendi amplius retineat.

Pro contraria itaque ſententia aliæ, gravioris ponderis, in medium proferri poſſunt ſequentes rationes, virtutis tractricis in pulveriſato Magnete patrocinium ſuſcipientes. 1. Virtus ſive ſpiritus ille Magneticus tractivus, eſt totus in toto, & totus in ſingulis partibus, affirmante *Cabeo l. 2. p. 105.* nec diſſentit ab eo Gilbertus. Minutiſſimæ itaque Magnetis partes ſpiritu hoc imbutæ, ferrum quoque trahere poterunt: Nec enim Magnes diſſimilare eſt corpus, cuius pars abſciſſa, parum de forma vivente participat, ſed ſimilare eſt, ubi & minima, virtutem totius obtinere poteſt. Nonne Piperis etiam granulum exiguam calefaciendi vim obtinet? Nonne ſuccini etiam exigua portio paleas trahit? Imo hoc ipſum in pulveres redactum & fermento permixtum, plantiſque pedum ad extrahendum calorem, vel Nuchæ ad retrahendam fluxionem impoſitum, etiam à mulierculis optimo ſucceſſu adhibetur. Non ſane diffiteor, non omnes partes ex æquo ita eſſe ſpiritu illo Sulphureo imbutas, ut trahendi facultatem æqualiter parti-

ticipent, excrementa enim plurima ante præparationem fere omnibus mineralibus admixta ſunt, quibus tamen ſequeſtratis, ſelectiſſima proveniunt mineralia: idem eſto de Magnete iudicium. Deinde ſpiritus Magnetis indolis eſt mineralis, fixamque obtinet naturam, ita, ut non facile à corpore vel partibus eiuſdem, etiam minutioribus, avelli poſſit, quod vel aliorum Salinorum & Sulphureorum mineralium exempla atteſtantur; nil itaque virium Magnes trituratione vel pulveriſatione deperdet. Tertio. Etiam alia ex Vegetabilium & Animalium genere petita, quorum tamen volatilior & minus fixa eſt natura, triturando & pulveriſando vim attractricem ſive Magneticam, ut loquuntur, hanc amittunt. Praxis docet Caput Hirundinis pulveriſatum, ac melle mixtum, attrahere omnia membris infixa, quod & præſtare dicuntur Cancri vivi contuſi, ac mixti cum pinguedine leporis. Globus vel ſpiculum facile extrahitur ſequentibus:

℞. *Ovorum ex Cancris vivis unc. iiij.*
Pingued. Lepor. unc. v.
Succin. albiſſ. unc. iij. Miſce & applica.

Imo Colchica herba & radix pulveriſata, ſi

ta, ſi vulneri imponatur, quicquid ei forte inhæreſcit, magneticâ Virtute extrahere dicitur. Vide *Samuel Haſenreffer. l. 2 de Curand. affectib. p. 360. & pag. 406. Avicenna* præſtantiſſimum hoc commendat:

℞ *Ferment. mell. opt. aut Propol. an. lib. ß.*
Viſci querni quart. j.
Ammoniaci q. ſemis. Olei q. unum. miſce F. Empla.

Rogerius aſſerit multiplici experimento comprobatum, quod radix arundinis contuſa cum melle, & appoſita, ſine dolore infixa extrahat. Dictamnum quoque, Tapſiam, Ariſtol. & alia, eâdem pollere facultate tradit *Tagault. l. 2. Chirurg. c. 4.* quod Empl. Apoſtolic. ſagittas & ſurculos corpori infixos extrahat, vide Nicolai diſpenſ. ut & *Weck. Antid. ſpec. p. 978. & 979.* Quod ſi itaque hæcce ex Vegetabil. & Animal. claſſe petita, etiam in pulverem redacta non deſerit attractrix illa facultas, qua ratione Magnetem pulveriſatum inferioris eſſe conditionis ſtatuemus, cum mineralium Natura fixioris ſit indolis? Quarto. Si minor particula, quam quidem in pulveriſato Magnete haberi poteſt, ſatis magnum pondus trahere valet, utique pars maior trahet maius quid. Atqui videmus

1. particulam illam, quâ ferrum ex affri-ctu Magnetis donatur, acum Hispanicam trahere, elevare, illâ tamen parte Magnetis pulverisati longe maiores erunt. Deinde & acum magneticam, ex solo affrictu minimam sane obtinere particulam Magnetis, attamen per asseres, mensamque lapideam sese afficiunt, ac unire cupiunt, magis igitur pars maior. Quinto. Natura, quæ sui domicilii conservatrix est, nil non ad eiusdem defensionem & reparationem molitur: insurgit itaque & illa, intenditque vires ipsius Magnetis, & per Emplastrum dispersas quasi recolligit & unit, ut feliciorem possit absolvere effectum. In similibus id quotidie observamus Naturæ operibus, nam & externorum & Internorum remediorum vires ad edendas actiones exaltat. Sexto. Quia & alia Magneticis simul admiscentur Emplastris, quæ simili trahendi facultate prædita sunt: iis itaque Magnetici pulverisati vires utut, ex aliorum sententia, exiguæ, si conjungantur, maiorem vim ad trahendum ferrum acquirunt. Hinc & Clarissimi Naturæ Consult. sequens maxime extollunt:

℞ *Lapid. Magnet. opt. unc. j.*
Rad. Aristol. utriusque

polypod.

polypod.
Visc. quern. an. Dr. j.
stercor. anserin. Dr. ßj.
Gummi ammoniac. Galban. in Vino albo dissolut. an: unc. ß.
Propol. Dr. ij. Mell. unc. j. Misc. pro Empl.

Septimo. Quia nihil reperiri aut dari potest in Natura, ex sententia plurimorum, præter Ignem & Senium, quod vim Magnetis infringere possit, non itaque trituratio, nec Oleum, nec alia, multo minus verò minor eius proportio. Vult quidem Gilbertus virtutem Magnetis æqualiter, pro quantitatis corporeæ decremento, decrescere, ita, ut lapis unius libræ attollat ferri libras, pars uncialis ejusdem unciam suspendat. Verum ab eo non sine ratione dissentit Cabeus, imo contrarium experimento Clariss. Sennerti comprobatur: est enim ipsi Magnes armatus, à multis visus, qui vix Unciarum duarum est, interim plus quam libram ferri trahit, idque continuo à se pendulum sustinet, nec unquam decidere permittit: vide *lib. 6. Practic. p. 3.* alii idem explorare & experiri poterunt. Octavo. Quia in justa distantia Magnetis actio exercetur, si enim Ventriculi situm vel in eo

ferrum delitescens, simul & regionem, cui applicatum Emplastrum, consideremus, sphæram activitatis suæ Magnetem non excedere reperiemus: teste enim *Bodino l. 2. Theatr. Nat. p. 247.* Semipedis fere spatium ferrum à Lapide distare oportet, at ibidem talis non datur ab his distantia. Nono. Quia frustra præstantissimi & experientissimi Medici Emplastra Magnetica composuissent, & à Magnete denominationem ei adsignassent, si nulla trahendi facultas amplius inde expectanda foret. Soliusne exsiccationis gratiâ tam pretiosus admisceretur Lapis? cum & minoris pretii sint mineralia, eâdem, imo & maiori exsiccandi facultate prædita. Hinc non tantum apud *Felicem Wirtz.* Oppodeldoch ex Magnete componitur, ut extrahat tela, & alia, quæ præter naturam corpori insunt, ut videre est in Chirurg. ipsius *p. m. 668. vide & pag. 674.* sed & apud *Clariß. Sennert. l. 5. Pract. p. 4. c. 5.* ejusmodi reperiuntur medicamenta Magnete pulverisato exornata, quæ tela, frustula ossis, spinam, festucam, ferrum, & alia extrahere possunt. Qualia sunt:

1. ℞. *Ceræ novæ. unc. j.*
Colophon. resin. flav. an: lib. iiij.

Am-

Ammoniac. unc. ij.
Bdellij unc. j.
Succin. citrin. unc. iij.
Ol. è vitell. ovor. unc. iiij.
LAPID. MAGNET. *unc. v.*
F. ſ. a. Empl.

2. ℞. *Ceræ Virgin. unc. iiij.*
Terebinth. unc. ij.
Lap. MAGNET. *unc. jß.*
Fabar. excort. unc. j.
Axung. lepor. unc. ß.
F. ſ. a. Empl.

3. ℞. *Ceræ, terebinth. an. unc. vj.*
Colophon. Pic. naval. an. unc. j.
Ceruſſ. Vitriol. Rom. an. unc. iiij.
Lap. Hæmatit.
MAGNET. *an. unc. ij.*
Maſtich. unc. ß.
Thuris. Camph. Mum.
Sangu. Dracon. an. unc. j.
Ol. Iuniper. unc. ijß.
Ovor. Dr. vj.
Caryophill. Dr. ij.
Hypericl. unc. ß.
Lumbricor. unc. j.
M. F. ſ. a. Empl.

Vide

Vide & *Croll. Basil. Chym. p. mihi 267.* ut & *Hartm. in Comm. Nicola. in dispens. & Wecker. in Antidot. special. l. 2. p. 981. p. 989. p. 997. p. 999. descriptionem Oppodeldoch magni habet Munder. tr. de Chalcantho c. 7. & ex Sennert. l. 5. Pr. p. 414.*

Tandem Decimo, In simili attractionis casu Magnetis pulverem quoque valere videmus, quod cura Herniosorum testari potest. Nam *Paræus l. 7. Chirurg. c. 15.* & ex eo *Geiger. in Keligraph. c. 7.* referunt; Chirurgum quendam ita Hernias puerorum curasse, quod Magnetem in tenuissimum pollinem redegerit, & in polenta eundem exhibuerit: Inde verò Inguen, ubi præcipitabatur Intestinum, inunxerit, & subtili ferri limatura asperserit, parte fasciâ & subligaculo, ut decet, constrictâ, sicque curatio absolvebatur. *Remedij*, inquit Geig. l. c. *efficacia ex eo pendere videtur, quod Magnes insita à Natura ferri, quod Inguini aspersum est, attrahendi cupiditate, impetu quodam violento, carnosas & adiposas particulas interjectas, sibi adiungit, quæ Peritonæi laxitatem undique comprimentes & constringentes; imò & successu temporis hæsu tenaci ipsi se adjungentes, viam lapsuro Intestino vel Omento intercipiunt; quod non magis à ratione abhorrens videri*

deri debet, quam quod intuemur, ipsum Magnetem, per interjecti tabulati crassitiem, ferrum post se hac illac distrahere. Sueickard. l. c. p. 54. modum, ex aliorum sententia, invertit quidem, at eodem res recidere videtur. *Primo*, inquit, *infirmis propinant cædua Chalybis in Vino Veteri optimo, deinde exterius ad affectam partem applicant Magnetem, qui pelliculas ruptas, tandem diffluentes, iterum constringit, coniungitque in unum: quod ubi factum est, Emplastrum ex Corio canino, cui inducunt contusam Symphyti maioris subcœrulei floris radicem, ac in pulmentum redactam, quâ parti affectæ impositâ, se sanare dicunt plerosque, spatio octidui.*

Denique ultimò, quis nagare poterit experientiam, in cultrivoro Pragensi notatam, ubi Empl. Magnetic. similiter fuit adhibitum, indeque via monstrata, ubi sectio commode institui potuit. In nostro Rustico haut dissimile quid notatum: Eo enim loci, ubi portio Magnetici Empl. fuit imposita, tuberculum quoddam est exortum, motus etiam quidam cultelli, tùm versus illam partem, ab ægro perceptus fuit. At unde hæc? Sanè non nisi à Vi tractricis facultatis Magnetis, & aliarum rerum vi tractrice similiter præditarum. Quis

itaque

itaque, hisce perpensis, diceret Magnetem pulverisatum nil valere, & frustra ad extrahendum ferrum præscribi, medicamentisque permisceri?

De

IPSA VENTRICULI INCISIONE, CULTRIQUE TRACTIONE.

Sectio Tertia.

Corpore Balsamicis oleis, aliisque necessariis ritè recteque disposito, tandem dies nona Iulii stylo nostro operationi destinata fuit. Convenerunt itaque cum Decano Fac. Med. Excellentissimi Medici, Collegii ejusdem membra honoranda, nec non Dnn. Studiosi nostræ artis, simul & Experientissimus Chirurgus & Lithotomus, Dominus Dan. Schvvabius, compater ac amicus venerandus, iam ἐν ἁγίοις. Cum itaque omnia ad manus essent tum Interna & Externa Cordialia, tum alia Chirurgica, invocatâ prius

Divinâ aſſiſtentiâ & benedictione, Ruſticus ille, qui intrepido ſectionem expectabat animo, tabulæ ligneæ alligabatur, & loco carbone deſignato, verſus ſiniſtram Hypochondrii partem, ad duos tranſverſos digitos, ſub nothis coſtis, ſecundum rectitudinem, Inciſio fiebat, primumque Cutis & panniculus carnoſus (pinguedinis exigua conſpiciebatur portio) mox & ſubjecti muſculi, ut & Peritonæum ſectum & reſeratum fuit. Et licet Ventriculus aliquomodo ſubſideret, digitorumque apices fugiendo, non ita ſtatim apprehenſionem admitteret, & remoram aliquam operanti & aſtantibus injiceret; tandem tamen, acicula incurvata attractus contractuſque, præſentiam cultri deſignavit, quo apprehenſo, & ad ſuperiora deducta cuſpide, ſupra eandem Ventriculus paululum inciſus, culterque feliciter extractus, qui & omnibus aſtantibus conſpiciendus propoſitus, magno & ipſius ægroti, qui hunc ſuum eſſe genuinum cultrum,

ante aliquot dies deglutitum, profitebatur, & astantium applausu. Vulnus verò ipsum, cultro extracto, statim concidit.

POSITIO VII.

Magna VENTRICULI *est dignitas, major utilitas, maxima necessitas, attamen Vulnera eius (nî orificii superioris partem tangant) nullius, ut nec substantiæ membranosæ ratione, per se Lethalia, periculo tamen haut vacantia, censenda.*

TRes quidem præcipui sunt fontes, Morbus scilicet, Causa, & Vires, unde Indicantium propriè dictorum numerus, promanat, curatorium, nempe, Morbum; Præservatorium, Causam; & Vitale, Vires respiciens: Nonnulla tamen sunt, quæ à Medico in morborum consideratione necessario attendenda, non ut prima Indicantia, sed Verorum Indicantium Indicantia, sive Coindicantia, ut ex *Gal. 11. m. m. c. 13. & 9. m. m. 3.* colligitur. Inter hæc optimo jure primas sibi vendicat PARS AFFECTA, cuius ratio & consideratio tanti censetur esse momenti, ut à nonnullis inter primaria Indicantia collocata fuerit. Nam

non

non tantum digito quasi vera Indicantia monstrat, & sic signorum Naturam induit, sed ad insinuationem agendorum, eorumque genuinam administrationem, plurimum confert. Quinimò & fundamenta Prognoseos suggerit, & quem morbus sit habiturus exitum, haut obscurè docet. In Vulneribus sanè non tantum Vulneris magnitudo, & causæ malignitas, sed & affectæ partis præstantia & præcellentia attendenda, quo sic, num vulnus eidem inflictum, Lethale vel Periculosum, vel minus lethale futurum sit, pronunciare possimus: Hæc autem præstantia concomitantem habet & Utilitatem, & Necessitatem. Ventriculi si iam considerationem instituerimus, non indubitata quoque de ejusdem Vulneribus Prognosis institui poterit. Eximium hæc pars meretur dignitatis locum, quod, & toti corpori maximam suggerat utilitatem, simul & eidem maxime sit necessaria. Quemadmodum enim Homo sine cibo & potu naturaliter Vitam producere nequit, ita nec organo eiusdem concoctioni dicato, carere valet. Dantur quidem Exempla eorum, qui non tantum ad plures dies, sed & menses, imò annos cibo & potu omni destituti, vitam dege-

runt, ut notant *Smet. in miſcell. p. 551. Lang. l. 2. epiſt. 27. Donat. l. 7. Med. hiſt. mir. c. 1. & l. 4. c. 14. Schenck. l. 3. obſ. med. 39. &c. Ioubert. l. 1. Parad. 2. Quercetan. Diætetic. polyhiſt. p. 204. Hildan. Centur. 5. p. 113. Sennert. l. 3. Practic. part. 1. ſ. 1. c. 2. & alii.* Verum, ut inter rariora Naturæ hæc numerantur, ita & vita illa ſat fuit miſera, donec ad naturalia iterum ſe converterint media. Quare Natura omnibus animalibus Ventriculo proſpicere voluit, ut aſſumtum ab Ore alimentum, ab eodem exciperetur, exceptum conficeretur, confectum aliis omnibus corporis partibus diſtribueretur. Abſque Cerebro puerum quendam decennem per triennium victitaſſe notat *Zacutus Luſitan. l. 1. de prax. medic. adm. obſ. 4.* Pulmones in quodam Puero Pththiſico, diſſecta poſt mortem Thoracis regione, non ſunt inventi, ſed tantum mucilago quædam aſperæ arteriæ adnata: Et in puella trium annorum, Quartana diuturna extincta, Pulmones quoque ita contabuiſſe, ut nullum illorum veſtigium appareret, ſed tantum membrana, plena purulenta materia, cum tamen nunquam de tuſſi (mirabile dictu) conqueſta fuiſſet, vel pus expuiſſet, ex eodem *Zacut. l. 1. obſ. 100.* conſtat:

Obſer-

Observavi hic Regiomonti, Hydropicam quandam restitutam, per integrum annum tolerabiliter vixisse, ita, ut & ædes sacras visitare, & munia domestica obire potuerit, postmodum febri subito extinctam fuisse, in cuius abdomine exiguum Hepatis vestigium, at plane corrosum, inventum fuerit. Nil Hepatis & Lienis in Matthia Ortelio repertum esse legimus apud Schenckium. Sine Utero plures vixisse mulieres, & vivere posse, patet ex *Æginet. l. 6. c. 88. & l. 3. c. 72. Aëtio tetrab. 4. Serm. 4. c. 76. Nicol. Florent. Serm. 3. tr. 3. c. 26. Lang. l. 2. epist. 39. Beniven. de abdit. c. 11. Christ. à Vega comment. ad aph. 18. l. 8. &c. Paræo l. de homin. gener. c. 41. Glandorp. in specul. Chirur. p. 185. Schenck. l. 4. observ, 303. 304. 305. Zacut. l. 2. p. 196.* Quin imo in quodam diuturno morbo extincto, nullam prorsus Cordis portionem, sed ejus tantum tunicam repertam fuisse, testatur *Telesius l. 5, rer. natural. c. 28.* & ex eo *Hildan. Centur. 4. obs. Chirurgic. 51.* Ventriculo autem hominem caruisse, nec unquam me apud Medicos observasse, memini. Noluit enim Natura crudum & indigestum alimentum partibus offerre, sed prius in Ventriculo præparatum & elaboratum. Hinc quoque

ſalus & incolumitas totius corporis ex bona Ventriculi diſpoſitione dependet. Hoc bene valente, totum valet corpus, eodem verò male affecto, crudus & vitioſus Hepati ſubminiſtratur chylus, cujus vitium, ſecunda coctio nulla ratione emendare valet, & ſic impurus quoque poſtmodum, non ſine detrimento ſanitatis, ſingulis partibus ſuppeditatur ſanguis. Demonſtravit hanc Ventriculi neceſſitatem & utilitatem, iam olim Agrippa Menenius, plebis Romanæ apud Senatum patronus, eleganti apologo, concluditque, Ventriculum alere corpus noſtrum, dum alitur, & ſervare, dum ſervatur, eſſeque velut commune penuarium, ſuum cuique attribuens, conſervanſque pacem omnium, ut eſt apud Livium, ut & *Dionyſ. Halicarnaſ. l. 6. antiq. p. m. 607.* Qua de cauſa & Ventriculus à Q. Sereno regio exornatur Diademate, dum inquit:

Qui Stomachum Regem totius corporis eſſe
Contendunt, vera niti ratione videntur.
Hujus enim validus firmat tenor omnia membra,
Et contra ejuſdem franguntur cuncta dolore.

Hinccine verò Vulnera Ventriculi profunda le-

da lethalia proclamanda ? Sic quidem cum *Hippocr. l. 6. aph. 18.* cenſuerunt *Celſus l. 5. de re Med. c. 26. Valleriol. l. 3. enarr. medic. p. 442. Foreſt. l. 6. obſ. Chirurg. 5. Comm. Frambeſſar. l. 8. Canon. & conſult. medic. 13. & Tagault. l. 1. Inſtit. c. 3.* qui tribus de cauſis Vulnera ejuſdem lethalia ſtatuit. 1. Quod pars ipſa ſit nervoſa & exſanguis. 2. Quod ejus uſus perpetuo conſervandæ vitæ ſit neceſſarius, & utilis. 3. Quod medicamenta penitiori huic parti haud commode poſſint adhiberi ; addunt nonnulli exempla : ſic ex leviore Ventriculi, circa infimam partem Vulnere, hominem extinctum eſſe, notat *Amat. Luſit. Cent. 1. curat. 67. &c.* & poſtmodum alia quoque ſimilia proferentur exempla, quæ ex leviuſculis etiam Vulneribus hominem mori poſſe, commonſtrant. Verum iam olim Galenus de univerſalis hujus Regulæ Veritate ſubdubitavit. Nam in Comment. Dict. aphor. Hipp. inquit. *In Ventriculo dubitatur* (Vulnus ſcilicet eſſe lethale,) *nam quoſdam in eo vulneratos dicunt aliquando, ſed rarò fuiſſe ſanatos.* Et ſane optime conſolidata Vulnera Ventriculi etiam profunda fuiſſe, Medicorum teſtantur volumina. *Albucaſis. l. 2. meth. c. 503.* ſcribit, ſe vulnera Ventriculi

& Inteſtinorum reſtituiſſe. Chriſtoph. à Vega Comm. ad aphor. citatum narrat, Chirurgum quendam iuraſſe, ſe hominem, qui ſauciato Ventriculo, non longe à cibo aſſumto, per Vulnus chylum rejecit, curaſſe. *Fallopius cap. 12. de Vulnerib.* fatetur, ſe ſanaſſe mulierem & hominem, à quibus egrediebatur chylus & cibus. *Schenck. lib. 3. obſ. 122.* ex obſervat. Oethei refert, Chirurgos conſtanter affirmaſſe, ſe quendam militem robuſtiſſimum, & magni animi hominem, à ruſtico venabulo circa Hypochondrium dextrum perfoſſum, curandum ſuſcepiſſe, cujus ſtomachus à dextro latere perforatus, potum & iuſcula per Os aſſumta, iterum per Vulnus reddidit: Interim prognoſtico aſtantibus dato, ſe operam dediſſe, ut adducta ad exteriora parte ſtomachi Vulnerata, una eademque ſutura & ſtomachi pars conſciſſa, & Cutis colligarentur, ſicque poſtmodum vulnere feliciter conſolidato, ad priorem ſanitatis firmitatem vulneratus redierit. Hiſtoria læſi, & curati in Cultrivoro Pragenſi Ventriculi, idem docet, & confirmat. *Ante annos aliquot* (ut à fide dignis accepi) *cuidam Nautæ miniſtro, Dantiſci degenti, cum ante paucas horas halecis portiones aliquot, & Cucumeres*

crudos

crudos devorasset, vulnus ab alio ejusdem Ventriculo inflictum est. Chirurgus vocatus, videns profundum esse hoc ipsum vulnus, & difficiliorem curationem fore autumans materia ingesta relicta, eandem arte extraxit, sicque postmodum Curationis telam feliciter pertexuit, & absolvit. Matthæus Centur. quæst. med. 21. scribit, quendam aurigam post cænam sumtam, cultro in abdomen Vulneratum esse, intra mensem tamen Ventriculum coaluisse, & ægrum sanatum esse. Huic experientiæ & rationes adstipulantur. Ventriculus enim non parum de carnosa substantia, intra Communes membranas delitescente, participat, ejus itaque beneficio concretio & vulneris coalescentia scite expediri potest: Nam & Vesicæ collum, itidem patum carnositatis possidens, vel quotidie sanari videmus, cum ex ea lapis extrahitur. Vulnus ejusdem optime curatum tradit *Felix Wirtz. in Chirurg. p. 221.* vide *Glandorp. Specul. Chirurg. p. 176.* Uterum, qui similem cum Ventriculo obtinet substantiam, sæpius discissum, optime tamen vicissim consolidatum esse, infinita testantur exempla. Vide *Dodonæum p. 282. Cornar. consult. medic. p. 118. Hochsteter. Decad. 6. obs. 3. in Schol. Francisc. Rousset. tr. de Part. Cæsar.*

& Bauhin. in append. ejusdem tract. Senn. l.4. Pract. part. 1. s. 2. c. 16. & part. 2. s. 6. c. 8. Deinde quis denegaret membranosis nervosisque partibus balsamum, quo ut conservari, ita & postmodum uniri & curari possunt, si inprimis arte juvetur Natura. Facilitat denique curationem, quod assumta per os, imo & externe adhibita, Vulneri facilius insinuari possint. Hinc non male cum *Paræo l. 9. Chirurg. c. 54.* concluditur: Vulnera, quæ Ventriculi substantiam penetrant, haut tanquam deplorata, remediis deserta patietur Chiturgus, imo in ipsis sedulo curandis, nec labori, nec industriæ parcet. Dubia enim spes, certa desperatione est potior. Quod si tamen Orificio superiori inflicta fuerint, periculosissima censenda, nam regio illa Nervis, à sextæ conjugationis pari derivatis, abundat, unde sensus exquisitus, cruciatusque acerbiores redduntur. Imo Convulsiones, quæ in Vulnerib. *Hipp. s. 5. aph. 2.* lethales statuuntur, ut & Vomitiones biliosæ, vulnus magis lacerantes *Cels. l. 5. c. 6.* pertimescendæ. Denique & remediorum internorum usurpatio minus accommodata, cum assumpta fundum petant.

DE

DE
VULNERIS CONSOLIDATIONE.

Sectio Qvarta.

CUltro feliciter educto, ægrotoque vinculis ſoluto, Vulnus eo, quo par erat modo, demundatum, abdomenque inciſum quinque ſuturis clauſum: per harum autem interſtitia Balſamum tepide inſtillatum, turundæque Balſamo imprægnatæ, impoſitæ, tandemque Cataplaſma ex Bolo, albumine Ovi, & alumine, ad avertendam omnem inflammationem, ſuperimpoſitum. Circa quintam Veſpertinam ſeq. decoctum, cum pulveris ſeq. portione, ſumſit,

℞. *Herb. Betonic. Sanicul*
Matriſylv. Pyrol. an. Mj.
Tormentil. M. ß.
Coq. in ſ. q. Aq. ſimp.

Deinde

℞. *Colat. unc. iij.*
add. Syr. d. hyſſop. unc. ß. Miſc.

℞. *Pollin. nu. moſch. unc. j.*
ocul. cancr. unc. j. D. iij.
M. F. pulvis.

Simul & hac veſpera remotum eſt captalaſma, Emplaſtrum verò ſtipticum impoſitum.

Die altera morbi, ſive die 10. Jul. mane hora ſeptima, viciſſim convenimus, tum quietam habuerat noctem, pulſus paululum erat celerior, Urina ſanguinolenta, cum ſedimento grumoſi ſanguinis. Vulnus bene diſpoſitum conſpiciebatur, nec de dolore ullo ægrotus conquerebatur, idipſum mundabatur Vino, & remotis duabus ſuturis, inſtillatoque Balſamo, Emplaſtrum viciſſim impoſitum. Hac ipſa die bibit de contuſo Caponis, cui ſequentes herbæ incoctæ:

℞. *Herb. Veronic. Pyrol. alchemill. an. Miſtratiot. Hypericon. an. M. ß.*
Agrimon. M ij.

Fl. Cor-

Fl. Cordial. an. Piss.
In Colatura parum ebull.
Conf. scabios. meliss. an. unc. jß.

Circa quintam pomeridianam, iterum deligatio fuit instituta modo prædicto, & cum alvus esset segnior; suppositorium fuit adhibitum, at sine effectu. Circa noctem, haustum decocti prioris cum pulvere repetiit.

Die tertia morbi, & die 11. Jul. hora septima matutina, deligatum est Vulnus prædicto modo, remotis vicissim duabus suturis. Hac nocte parum dormiverat, nam fere per integrum diem pręcedentem somno indulserat. Urina adhuc cruenta erat. Pulsus à celeritate remittebat, satisque laudabilis erat: tensio tamen quædam cum dolore in sinistro Hypochondrio percipiebatur. Et cum summo mane Enema quoddam ex decocto hordei cum sach. & cass. confectum, infusum esset, nullamque inde sensisset evacuationem, sequens fuit præscriptum, quo eo felicius sanguinis grumosi portiones dissolverentur; *ad hoc enim plurimum valere Saturejam vult Valleriol. in obs.*

℞. *Herb.*

℞. *Herb. emollient. an. Mj.*
Saturej. melilot.
Chamem. aneth. an. M ß.
Fl. chamem. Verbaſc. an. Pij.
Sem. lini. fœnugr. fœnicul. an. Dr. j. ß.
Coq. in ſ. q. Aq. ſ. ℞. colat. lib. j.
add. Elect. lenit. unc. jß.
Mell. anthoſ. Dr. vj.
Sal. gemm. Dr. ß.
Miſc. F. Enema.

Huius effectus ſatis laudabilis fuit, nam copioſa, & quaſi nigredine quadam tincta, conſpiciebantur excrementa: ſed & moleſta illa tenſio, inunctione ſimul facta ex ol. verbaſc. & aneth. ſedata fuit.

Hora quinta more ſolito omnia in deligatione vulneris adminiſtrata fuêre.

Die 4. morbi & die 12. menſ. idem in mundificando & deligando obſervatus fuit proceſſus. Dormiverat bene, Urina adhuc dum rubedine tincta erat, pulſus nonnihil debilior: in brodio pulli ſequentes fuerunt incoctæ herbæ:

℞. *H. Veronic. agrimon.*
pyrol. ſanicul. an. Mj.

Beto-

Betonic. tormentill. an. Mß.
Rad. Symphyt. maj. unc. ß.
Scob. lign. ſanct. unc. j. Miſc.

Dorſum quoque Ungu. roſaceo inunctum.

Nec pomeridiana deligatione quicquam immutatum fuit.

Die 5. morbi & 13. menſ. mane hora ſeptima ægrotum noſtrum viciſſim inviſimus: inſomnem quidem habuerat noctem, nulla tamen virium proſtratio aderat, pulſuſque laudabilis. Urina aurei coloris cum ſedimento albo, ſed copioſo & craſſo, conſpiciebatur. Pus vulneris bonum apparebat, alvique ſegnities Clyſteris uſu corrigebatur. Vulneri, ut antea, proſpectum. Quod & poſt meridiem factum.

Die 6. morbi & 14. menſ. mane Vulnus Vino, myrrha, & aloe imprægnato eluebatur, deligatioque more conſueto inſtituebatur. Lingua aliquantulum aridior melle roſato humectabatur, collum verò externe oleo amygd. dulc. inungebatur.

Idem & Veſperi obſervatum, & peractum.

Die 7. morbi & 15. menſ. Quietam habuit noctem, pulſus ſatis fortis, & jam in

portu

portu videbatur. Vulnus ratione ſolita deligabatur. Quod & poſt meridiem repetitum.

Die 8. morb. & 16. Menſ. nulla quoque mutatio facta eſt. Hauſit hac die portiunculam aliquam Infuſi Rhabarb. cum Syr. dyſent. Dorncr. unde ſemel alvum ſolvit. Subſequentibus diebus uſque ad 14. morbi, idem deligationis & mundificationis modus fuit obſervatus, niſi quod rarior eſſet uſus Balſami, ne vulnus juſto citius ad conſolidationem perveniret, & à Myrrhato quoque Vino abſtinuimus.

Quæ, hiſce diebus peractis, poſtmodum forte actitata fuerunt, leviuſcula cenſentur, nec repetitione digna.

Diætæ tamen ratio exacta fuit habita: licet enim Natura craſſioribus eduliis aſſueta eſſet, ob læſum tamen Ventriculum mutatio ad tempus neceſſario inſtituenda erat, ne vulneri, & ſibi ipſi ægrotus, ob cruditatem, negotium faceſſeret. Hinc & potus eidem uſque ad 14. diem moderate calidus propinabatur.

Sicque per Omnipotentis Iehovæ, & ſupremi directoris gratiam & clementiam, ſingularique Medicorum, & Chirurgi, induſtria & dexteritate, Ruſticus noſter cultrivorus optimæ eſt

reſti-

restitutus sanitati, qui nil de doloribus Ventriculi ullis iam conqueritur, sed ad consuetam Diætam & munia officii sui reversus, nobiscum DEO IMMORTALI *gratias agit,*

Huic itaque sit gloria, laus, & honor, in seculorum secula Amen.

Positio VIII.

Ut Vulneris Ventriculi, cultro evulso, subita occlusio, ita & excretio sanguinis Concreti per Urinam, Naturæ providæ beneficium censendum.

ADmiranda in profligandis curandisque morbis NATURÆ efficacia, nullis elogiis deprædicari, nulloque mentis acumine satis investigari & explicari potest: Nam & ea, quæ ad oculum impossibilia nobis censentur, sola Natura exsequitur, & ad optatum finem deducit. Illa latitantes calidi innati igniculos excitat, & adversus morborum vehementiam pugnat, nec raro eosdem oppugnat. Illa humorem noxium per meatus sæpe occultos, ad stuporem usque expellit, & extra corporis fines eliminat. Unde non minus scite, quam docte & vere, Natura à *Baricello l. 2. de Hydronos. Natur. c. 34.* Dux & Præfectus nomina-

minatur, corpus ab insidiis & insultibus morbi defendens. Utut enim morbus, hostis sanitatis acerrimus, ex variis symptomatibus & accidentibus compilatum habeat exercitum, quo corporis partes hostiliter oppugnare conatur; Natura tamen, ceu Zelotypus defensor, à Symptomatum incursibus & ab affectuum insidiis corpus & ejus Virtutes custodire tentat, omnesque nervos intendit, quo Victoria uti possit. Nonne Natura excitato interno caloris foco, ægrotis succurrens, quicquid in illis sensum motumque voluntarium impediebat, discutit & absumit, ut quem non operosa medentium manus, non accurata Medicorum industria, nec varia medicamentorum genera restituere potuerunt, ipsa sola à morbi mortisque violentia vindicarit? Quoties Apoplectici, qui jamjam animam exhalare credebantur, beneficio Naturæ vires suas, ad noxii depulsionem recolligentis, sanantur, & reviviscunt? unde & lege cautum est, ne Libitinarii aut Vespillones eos, quos mortuos existimant, loculo statim includant, cum in illis, inprimis si Apopl. Epileps. aut Uteri suffocatione obruantur, anima nonnunquam delitescat, quæ excitata corpus spiritu, vita-

que rursus imbuit. Si itaque ejusmodi corpora sanie & tabe non statim diffluant, non nisi elapso duarum & septuaginta horarum curriculo, quo humores sisti contingit, moverique desinunt (quod Luna eo temporis spatio unum Zodiaci signum peregerit, cujus vi humorum decursus in corporibus perficitur) sepulturæ tradenda erunt: *Lemn. l. 2. de occult. nat. mir. c. 3. Forest. l. 10. obs. 79. schol.* Vide & *Avicenn. f. 1. l. 3. tr. 5. c. 12.* Notatu dignam recenset historiam *Amat. Lusitan. Cent. 4. curat. 23. Puella quædam,* inquit, *Ferrariensis Apoplectica, ab omnibus Medicis pro mortua habita fuit, cum vero mater eandem summopere amaret, eam non ita facile sepeliri permisit, & eo magis, quia ab aliis perceperat, quod, qui subito & repente gravioribus morbis corripiuntur, & pro mortuis habentur, non sic facile & repente clero sint committendi. Mater itaque puellam per triduum apud se, contra omnium opinionem, detineri fecit, & tertia die puella, quasi ex inferis sublevata revivixit.* Quoties Utero suffocatæ, & pro mortuis jam recensitæ, solius Naturæ robore vitam quasi recipiunt, ut Medicorum testantur volumina? Nota est historia Coloniensis illius matronæ, cujus ædes adhuc ibidem in foro novo conspi-

ciuntur, hæc sive Uteri strangulatione, sive ut alii volunt, Peste correpta, pro mortua sepelitur. In hujus vero digitis annulum relictum vespillones noverunt, quare nocte subsequente clam ad sepulchrum accedunt, loculumque effodiunt, & aperiunt. Quid fit? sepulta sese erigit, & Vespillonum, timore perculsorum, aufugientium relictam lucernam apprehendit, & ad ædes mariti properat, à quo cognita postmodum, optima victus ratione adhibita, convaluit, & tres deinde filios generavit, quos ministerio Ecclesiastico præesse voluit, ut habet *Camerar. Cent. 7. obs. 46.* Quoties plurimi diu claudi, resoluti, & contracti, Ira, timore, vel Incendii metu, nimirum perculsi, repente optimæ sanitati restituti sunt, ut exempla testantur apud *Valleriol. l. 2. obser. med. 4. & p. 164. Donat. l. 7. hist. med. mirab. 9. Zacut. l. 1. de Med. princip. hist. p. 255. Schenck.* & alios. Deinde, Natura quoque non raro peccantem in corpore humorem, vitæ insidiantem, per abstrusas plane vias, & occultos meatus è corpore mirabiliter expellit, ut, qui Medici industriam eluserat, sola postmodum vincatur & abigatur Natura. Hæc clausa aperit, & jam quasi abolita

lita ad usum destinat. In quodam juvene fure dissecto observavit *Cl. Arnisæus*, Anastomosin Venæ Cavæ & Arteriæ venosæ, ut & Canalis ab Arteria magna ad Venam arteriosam, magis apertam fuisse, quam in Infante recens edito, testante *Cl. Horstio Epistol. medic. p. 459.* Quî in Hydropicis itidem vasa obliterata, in salutem ægrorum, solius Naturæ beneficio, vicissim reserentur, materiaque serosa exinde evacuetur, praxis docet: vide *Forest. l. 19. obs. 33. Beniv. c. 42. Donat. l. 4. c. 21. Sennert. l. 3. Pract. c. de Hydrop.* Quid vero dicendum de motu & progressu humorum vitiosorum, per vias nunquam satis perspectas? Ex Thorace per Urinam materiam evacuari, inter infinita exempla apud autores consignata, illud testari potest, quod adnotavit *Cl. Sennertus* tum *l. 2. Pract. p. 2. c. 11.* tum alibi locorum de Juvene quodam studioso, qui Ann. 1623. in pectore vulnus accepit, gladio non lato in dextra parte, circa costam tertiam, prope alam in pectus adacto, & è regione prope spinam exeunte, ut de læso pulmone nil dubitatum fuerit, cum & spiritus cum sono magno è vulnere exierit, & maxima sanguinis copia è vulnere effusa fuerit, &c.

Huic primis diebus aliquoties aliquid ſanguinis per alvum dejectum eſt: materia vero ſanguinis, quæ inter muſculos & cutem in magna copia colligebatur, ſimul & collum occupaverat, & manifeſtum humorem induxerat, abſque omni tuſſi, per ſcreatum ſputum album ſatis & copioſum ejicientem, evacuata eſt. Quis hic non occultam ξύῤῥοιαν Hippocratis locum habere dicet? Quis non imperſcrutabiles naturæ motus & meatus mirabitur?

Cum vero hic ipſe vulneratus, non tantum ex voto per Dei gratiam, tum temporis ſit curatus, ſed & in hanc uſque horam bene valeat, & ab eo uſque tempore in hoc ipſum, nullam ob vulnus neque in reſpiratione, neque in aliis actionibus ſiue vitalibus, ſive animalibus, ſive naturalibus, moleſtiam ſenſerit, & per tredecim annos in Conjugio exoptato, utut Praxi moleſtiſſima, & aliis publicis occupationibus, Salvus vitam degerit, hiſce ſimul Deo Ter opt. max. unico Soſpitatori ſuo votivas ſuſpendit tabulas, gratiaſque devotas, pro tantis hactenus ſibi indigno conceſſis beneficiis, agit. Quin & diligentiſſimo ſuo Medico Cl. Dno. Sennerto, Præceptori olim ſuo Clariſſimo, immortales agit, & quamdiu ſpiritus hos reget artus, pro fideli cura acturus eſt gratias, vegetam

eidem

eidem ſenectam, vireſque conſtantes & proſperrima quæque apprecans. Tu vero, ô Deus! & inpoſterum eundem ante vulneratum, ſub alarum tuarum umbra protege, adverſus Invidiam & calumniam malorum fortiter defende, & tandem ex moleſtiſſimo huius perfidi ſæculi ſtadio, eundem in cœleſtem avocare digneris Academiam.

Hæcce Naturæ, provide, & optime agentis beneficia, noſter quoque Ruſticus eſt expertus, partim citiſſima illa vulneris in Ventriculo occluſione, poſt extractum cultrum, partim ſanguinis concreti evacuatione per Urinam. Illam promovere potuit Ventriculi interna conſtitutio rugoſior, quæ plurimis plicis ditata eſt, quæ ſi dilatantur, mox viciſſim coeunt; Hanc vero inexplicabilis, poſt divinam miſericordiam, Naturæ bonitas. Quæ enim, quæſo, moleſtia, quæ ſymptomatum ſyndrome oborta fuiſſet, ſi ſanguis ille extra vaſa remanſiſſet? putredinem certe concepiſſet, caloremque febrilem induxiſſet. Vias autem ſi hic quæſiveris, per quas ſanguis hic ad Renes delatus, & per Urinam evacuatus ſit, eas vix manifeſtas invenies; ſufficit Naturæ eas cognitas eſſe, cujus motum ſi Medicus attenderit, facile imitari

eandem poterit. Eſt ſane confluxile & perſpirabile totum corpus; una eſt confluxio, una conſpiratio, conſentientia omnia, teſte *Gal. l. 6. Epid. lib. 3. de Natur. facult, &c.* Hinc Natura materiam, in capite femoris contentam, per os evacuavit, in altero Tumoris circa genu dextrum materiam ad Ventriculum detruſit, & per Vomitum rejecit, obſervante *Dno. Horſtio l. 4. Chirurg. obſ. p. 2. p. 353.* Hinc, abſceſſu circa Humerum ſerius aperto, humor deorſum viam quærens, in imum Ventrem defluxit ad genitalia, & extincto calore nativo, gangrænam procreavit, moxque ſphacelum, teſte *Hildan. Cent. 1. obſ. 81.* ſed de his ſatis.

Positio IX.

Ut magna partium Vulnera Prognostico soli non relinquenda, ita nec exigua vilipendenda. Ex cujusvis enim generis Vulneribus homines mori posse, docet Hippocr. l. 2. prorrhetic. confirmatque Experientia.

DVo sunt, quæ Medicus Praxin exercens inprimis detestari debet, Timiditas scilicet, & Audacia: illa enim impotentiam, hæc artis ignorantiam, teste *Hippocr. de Lege*, arguit, utraq; autem ægrotum præsentissimo exponit periculo, eum enim, quem Natura servare voluisset, ad Orcum detrudit. Quare in morbis periculo plenis, Medicus præsenti sit animo, & prudentia sua curationis periculosæ cursum dextre dirigat: in levioribus vero audaciam omnem seponat, ne malum præter spem prævaleat, ægerque succumbat. Quod ut in aliis morbis omnibus, ita & in Vulneribus maxime attendendum. Curata non raro sunt Naturæ Virtute, & Temperamenti bonitate, Vulnera maxime lethalia, & ab omnibus pro incurabilibus habita: sed & non raro leviora, & quæ nullius fere fuerunt momenti, feralem experta sunt exitum.

tum. Vulnerata cerebri ipsius substantia, portioneque inde amissa, nemo non lethale reddi vulnus dixerit, at præter spem ita vulneratos optime convaluisse, testantur. *Valleriol. l.4. obs. 10. l. 5. obs 9. l.6. obs.4. Hildan. Cent. 4. obs. 1. 2. 3. Andr. à Cruce de Vulnerib. l. 1. tr. 2. c. 14. & alij citati apud Schenk. l. 1. obs. 40. 42.* Censet quidem *Amat. Lus. C.3. cur.41. in Comm.* ad Cerebri extractam portiunculam, non tantum ægrum fere semper mori, sed &, si quem evadere contingat, eum surdastrum, mutum, &c. permanere: verum aliud infinita testari possunt exempla, inprimis illud, quod recenset *Petræus tom. 2. Nosolog. Disput. 36. quæst. 10.* licet enim puero illi vulnerato, ad tres Lotones de Cerebri substantia secesserit, optime tamen is non tantum convaluit, sed & nulla animalium actionum læsa, & hisce meis vidi eundem oculis Anno 1615. cum Marpurgi Musis litarem, vegetus is erat, & satis astutus, non tantum ad exercenda sua munia, sed & nequitias. Quis crederet, adacto in viscera globulo ex ænea fistula, tribus sub Ventriculi regionis digitis, hominem incolumem evasurum? Quod tamen cuidam accidisse legimus apud *Valleriolam. l. 4. observ. med. 9.* Sic sane ubi Na-

tura

Loton ½ uncia.--

tura bene agit, & vires valentes ſunt, omnia contemnuntur, ſecundum *Galen. 10. meth. med.* ubi vero eædem infirmæ fuerint, vel alia etiam cauſa moleſta fuerit, facile Natura etiam circa leve vulnus ſuccumbit. Teſtatum id olim iam fecit *Hippoc. l. 7. epidem. p. m. 1094.* hiſtoria pueri Philiæ, cui ex ſola oſſis denudatione in fronte nona die febris contigit, quam oſſis livor excepit, moxque mors ipſa. Non diſſimile quid hic Regiomonti accidit: *Ante annos enim non ita multos, Iuvenis quidam ſtudioſus optimæ indolis, à male feriato quodam nebulone ſupra frontem, in ſyncipitis parte, ad oſſis denudationem vulneratus, quarta die febris ſenſit acceſſionem, & dato Prognoſtico, ſeptima die ſuccubuit.* Magnæ navis præfectus, teſte Hippocr. cum anchora manus dextræ Indicem & os colliſiſſet, inflammatione, & convulſione ſubſecuta, decimo tertio die mortuus eſt. Ex *Plinio l. 7. nat. hiſt. c. 73.* habemus, quod Q. Æmil. Lepid. incuſſo pollice limine cubiculi, expirarit animam. De Ludovico Vive, viro illo clariſſimo ex *Valleriol. l. 3. enarrat. medic. p. 444.* conſtat, quod ex vulnere exiguo, & plane deſpicabili accepto in vola ſiniſtræ manus, vix ſubditam cuti carnem pene-

 trante,

trante, convulſione derepente oborta, interierit. Similia vide apud *Hildan. Cent. 1. obſ. 21. & 5. obſ. 2. &c. Foreſt. l. 6. obſ. medic. 49. 50. Gemm. l. 1. Coſmocritic. c. 6. Matth. quæſt. med. 27. Sennert. tr. 6. Pract. p. 371. Nobili cuidam tribuno militum ante quadriennium circiter, non procul à Regio Boruſſorum monte, in duello ab altero itidem Nobili vulnus quoddam ſatis exiguum in abdomine, abſque Ventriculi & inteſtinorum læſione, inferebatur, at is, vix ſemihorula elapſa, animam ſtatim efflavit. Alter quidam aulicus Electoralis, inter rixas exiguum in ſuris accepit vulnus, at illico expiravit.* Talia, proh dolor! quotidie fere contingunt, at in cauſarum explicatione plurimi hæſitare videntur. Sunt qui inſperatorum horum eventuum ſucceſſum, Aſtrorum peculiari diſpoſitioni aſſcribunt, infauſtumque ſyderum aſpectum, infauſtum quoque exitum, benignum vero aſpectum, ſimilem quoque ſubſequi effectum. Cum vero hæc cauſa & univerſalis, & ſatis remota ſit, facile à propinquioribus impediri poterit, cum particulares in agendo prævaleant. Alii, cum *Matth. l. c.* in conditione & Natura Aëris ambientis, cauſam ſubſiſtere, dicunt, cum ab ejuſdem frigiditate vulnera facile alterationem ſuſcipiant,

Hip-

Hippocr. l. 5. aph. 20. & alibi ἕλκεσι τὸ μὲν ψυχρὸν δακνῶδες, cui & ſubſcribit *Gal. 5. m. m. 12.* Quod in capitis Vulneribus haut abſonum cenſendum : Ea enim de cauſa, ut vult *Paræus l. 9. Chirurg.* Lutetiis magis lethalia animadvertuntur Capitis vulnera, quam apud Aveniones; & contra apud hos tibiarum vulnera leviora, quam apud illos. Lutetiis enim aër frigidus eſt, & humidus; apud Aveniones vero ejuſdem fervor intenſior, unde humores liquefacti magis deorſum fluunt. Nec diſſimili de cauſa vulnera capitis Bononiæ lethalia cenſentur, quæ tamen Romæ facillime curantur, & contra Tibiarum vulnuſcula vix Romæ curantur, quæ tamen Bononiæ facilem admittunt conſolidationem, atteſtante *Bald. Ronſ. d. Scorb. c. 1. Vide & Cl. Senn. tr. 6. Pract. p. 373. Amat. Luſ. Cent. 6. cur. 100.* Tertio, ſunt nonnulli, qui ad Naturam ipſam oculum dirigendum eſſe exiſtimant: ſi enim illius conſtitutio laudabilis, balſamum naturale in vigore, adhæc omnia haut male ſe habent, incurabilia etiam vulnera non raro felicem adipiſci exitum, dicunt. Si vero contrariam Natura obtinet faciem, ſanguis Cacochymia oppletus, & ipſa Natura quaſi dehiſcere videtur, ibi

ſane

ſane vel leve, & ſuperficiale vulnus, lethale reddi. In hiſce ſubitaneis caſibus maxime ad Animi pathemata reſpiciendum dixerim. Multum poteſt Aër, at ſucceſſive, nec enim momentaneam inferet alterationem; nec minus ipſius Naturæ vitium ſucceſſivam inducere poterit, cum ſyndrome ſymptomatum perniciem, at ſubitaneam, poſt levem ictum, aut exiguum vulnus, mortem illa vix inferre poterunt. Tres autem eſſe animi affectus, ferale hoc cauſantes, omnino exiſtimo, Iram ſcilicet vehementem, Metum inſignem, ut & Terrorem repentinum. Triga hæc, qua ratione hominem alias bene valentem alterare poſſit, ex libris Medicorum ſat conſtat, & docet id quotidiana experientia. *Hildan. Cent. 1. obſ. 18.* non male cenſet IRAM omnium perturbationum animi atrociſſimam, & infinitorum malorum fœcundiſſimam eſſe matrem, quod, ut habet Galen. humores nimium exagitando, calorem innatum labefactando, nervos convellendo, fluctuſque graves in corporibus exagitando, hominis naturam non tantum in atrociſſimam quaſi feram commutet, ſed & eandem præſentiſſimo periculo exponat. Vult quidem *Gal. l. 2. de Symptom. cauſ. c. 5.* quod nemo

nemo ex Ira mori poſſit: at exempla non tantum apud *Hildan. l. c.* allegata, ſed & alia contrarium evincunt, inprimis ſi Ira nimia percito, vulnus aliquod, etiamſi exiguum id ipſum, ſit inflictum, non quod, ut vulgus fingit, *er hat im dat Ort des lebens getroffen*, quaſi vita in corpore hinc inde obambulet, &, ſi pars illa, ubi tum vita reſidet, vulnere tangatur, homo ſtatim ſimul eandem amittat, ſed potius, quod agitatis ab Ira humoribus & ſpiritibus, calidoque nimium debilitato, imo ab humorum affluxu non raro exſtincto, Vita periclitetur: ſic enim notarunt Medici, impotenti ira impetuoſius concitatos, Apoplexiam incidiſſe, repenteque animam expiraſſe, quorum plurima exempla, quæ intra paucorum annorum ſpatium hic Regiomonti acciderunt, enumerare poſſem, ſed alii hæc reſervare placet diſcurſui. Inprimis vero ii exinde incommodum aliquod perſentiunt, qui temperaturam corporis totius calidiorem, aut Natura, aut morbo conſecuti ſunt, tum enim facilius periclitari calidum poterit innatum. Quid & Terror repentinus poſſit, non ignotum eſt. Nam hic ſubitaneam inducit Canitiem, ut pluribus videre eſt apud *Marcell. Donat. l.*

1. de

1. de Med. histor. mir. 2. p. 14. Nicol. Florent. Sueton. in vita Galbæ. Hadrian. Jun. comm. de Coma. c. 10. Petr. Messin. Hisp. in sylv. variar. lection. Scaliger. exerc. 313. Lemn. l. 2. de complex. 1. Schenck. & alios, quippe calor & ſpiritus ad vitæ fontem regrediuntur, & extrema deſtituunt, unde frigus illis inducitur partibus, ut non tantum omnis honor faciei depopuletur, ſed & juvenes ad Canitiem, imo Vulnerati ad ſubitaneum, & interdum momentaneum interitum redigantur. Denique & Metus animo conceptus, confeſtim Cor exagitat, mentem obnubilat; animales facultates perturbat, ac demum adeo omnes noſtras vitiat & inficit actiones, ut illius malignitate vis Imaginaria de ſuo ſtatu deturbetur, Cerebrum debilitetur, & æger non modo mirum in modum diſcrucietur, ut vult *Quercet. ſ. 1. Diæt. polyhiſt. c. 9.* ſed & calor ipſe vitalis quaſi ſuffocetur. Quare ſi vel Ira quis excandeſcens, aut terrore ſubitaneo, metuque nimio perculſus, vulnus aliquod, utut exiguum, ſuſceperit, ad hos affectus, non ſine cauſa; ratio ſubitaneæ mortis referri poterit.

Posi-

Positio X. & ultima.

Et Turundarum, & Deligationis, *bis in die institutæ, usus, ut in hoc casu fuit, ita & in aliis est maxime necessarius.*

AUrea est Divi Hippocratis nostri regula, dum inquit: *A Veterum doctrina recedere, & nova præter rationem comminisci, cum per se temerarium est, tum in faciendo periculosum.* Utut enim & posteriori ætati ad invenienda & amplificanda nonnulla relicta sint, si tamen non tam veritatis & utilitatis, quam novitatis & propriæ gloriolæ gratia antiqua mutentur, & nova præter rationem inducantur, excusationem vix mereri poterit. Veteres Medici, qui inprimis Chirurgiæ operas suas locarunt, eandem summo studio excoluerunt, & nil, quod ad perfectionem ejus facere posset, intermiserunt, ab eorum tamen placitis præter ullam rationem recedere, nonnullis Neotericorum haut piaculum est. Relictis aliis, duo saltem præsens nostri ægroti Casus nobis proponit; alterum turundarum usum, alterum deligationem, bis in die institutam, concernit; utrumque haut

haut necessarium, imo supervacaneum esse, inutilique hoc labore supersedendum censent. Nam Cæsar Magatus, & cum eo Septalius, quos & sequuntur, non raro satis infeliciter, Chirurgi nonnulli, nec turundis in Vulneribus opus esse, nec deligationem reiterandam de die censent. Turundas enim Naturæ molestiam creare, partem affectam distendendo, comprimendo, doloresque excitando: deinde easdem nil conferre, cum medicamentorum vim absque turundis, ad partem læsam debite deferri posse putent. Verum, utut largiendum, turundas Vulneribus superficialibus, rectis, & exiguum puris generantibus, haut opus esse; ad hæc & consolidationem, quantum fieri potest, maturandam, nec studio retardandam, ut quidem non minus inscite, quam impie suasit Fioravanta, & ea de causa iam olim Thessalus à *Galen. 4. m. meth.* reprehensus fuerit: Alii tamen dantur casus, qui earundem usum necessario efflagitant, quia turundarum opera vulneris orificium servatur apertum, ut puri exitus pateat, deinde earundem beneficio, vires medicamenti ad omnes & singulas vulneris partes pervenire possunt, inprimis ut à fundo pri-
mitus

mitus consolidatio & unio fiat, ne superiore parte vulneris clausa, in profundiore puri exitus denegetur, quod neglectis turundis sæpissime accidisse, notavi Exempla autem proferre odiosum esset, cum nonnullis bilem facile movere possent. Breviter cum *Tagaultio l. 2. Chirurg. cap.* 207. in octo præsertim casibus, turundas haut esse negligendas, sed usurpandas, existimo. 1. Cum vulnera vel amplianda sunt, vel detergenda, vel cum aliquid ab eorum fundo vacuandum est. 2. In cavis vulneribus, in quibus necessaria est deperditæ carnis generatio. 3. In vulneribus alteratis ab aëre, & sordidis, quæ detersione egent. 4. In vulneribus contusis. 5. In vulneribus, quæ cum phlegmone, aut quovis alio tumore præter naturã fatigant. 6. In iis quæ per morsus fiunt: morsus enim fere omnis, ut censet Celsus l. 5. quoddam virus habet, quod foras semper evacuandum est. 7. In quibus circa ossa manus admovenda est. 8. Quæ iam vetustate in ulcera, defluxionibus scaturientia, degenerarunt. Hos si non bene perpenderit chirurgus casus, & neglectis turundis emplastro suo nimium fidere & attribuere voluerit, caveat ne si-

miles experiatur successus funestos, quales *Hildan. Cent. 4. obs. 76.* commemorat. lege *Aquapend. part. 2. Chirurg. l. 2. c. 8. Peccet. l. 2. Chirurg. c. 14. Senn. l. 5. Pract. 4. c. 9.*

Deinde nec deligationem ita necessariam existimant, ut singulis diebus semel, vel etiam bis eadem instituatur, sed sufficere, ut sexta vel septima primum die vulnus detegatur & abstergatur, novisque adhibitis remediis obligetur: frequentiore enim deligatione vulnus aëre ambiente alterari, temperamentum partis destrui, hincque maiorem excrementorum copiam generari, conglutinationem impediri, inflammationemque, dolorem, & similia facile subsequi: At è contra, si rarius & tardius deligatio in usum trahatur, temperamentum læsæ partis in debito statu permanere, exiguam excrementorum materiam generari, calorem nativum in suo vigore conservari, symptomataque omnia præcaveri, & sanationem Vulneris citius & felicius absolvi posse. Natura enim partis, adiuta Balsamo externo, ipsa sua sponte ad consolidationem properat, & symptomata pertimescenda avertit. Verumenimvero, ut in superficia-

libus, & minime profundis vulneribus hęc locum habere possunt, monente *Tagault. l. 2. Chirurg. p.* 207. & in quartum usque diem deligatio protrahenda, nisi forte dolor aliquis vehemens supervenerit, aut aliud symptoma molestum acciderit. In profundioribus tamen absonum esse existimo, deligationem ita protrahere, & præter rationem à veterum monitis & placitis secedere. Nam aërem intemperatum, inprimis vero frigidum & humidum, vulneribus inimicum, non est quod pertimescamus, cum is vel vitari, vel etiam arte ita corrigi possit, ut nil inde damni expectari possit, si vel ignis, vel alterius adminiculo ad temperiem idoneam disponatur. Quo facto, calor partium affectarum nativus (in quo cardinē totius curationis versari libenter fateor) in debito conservatur statu, temperamenti partis nulla subsequitur alteratio, nec uberior erit excrementorum proventus, quā pro natura vulneris. Hæc autem, cum teste *Galen. 3. m. m. 4.* duplicia sint, tenuia & crassa, illaque non semper ita disposita, ut per halitum digeri, & in auras abire possint; hęc vero in vulneribus permaneant, & non nisi manu Medici amo-

veri & abſtergi poſſint, quid quæſo magis neceſſarium erit quam Naturam illo onere quotidie liberare; cum excrementis & ſuperfluitatibus hiſce permanentibus varia & gravia ſuboriri poſſint ſymptomata? Sed & aliis de cauſis neceſſaria erit, in profundis inprimis vulneribus, quotidiana deligatio. 1. quidem, ut ſtatum ipſius vulneris & partis chirurgus probe perſpiciat, eundemque cognoſcat, cum non raro eam vulnera conſequantur ex improviſo diſpoſitionem, ut vel ipſorum caro luxuriet, vel vermes in iiſdem generentur, vel aliud quid eveniat. 2. Ut pro conditione & ſtatu partis vulneriſque remedia quoque adornet; alia enim ſicca, alia humida eorundem conſtitutio efflagitat medicamenta: nec enim per totum curationis tempus unicum ſufficere poterit remedium. 3. Munditics quoque, quam Hippocrates attendendam præcipit, quotidiana illa deligatione procurari poteſt, ne ſordes faſciarum & linteaminum ægroto moleſtiam creent. 4. Quia ſic evacuato quotidie pure, vel ſola natura ad ſui conſolidationem properat: ut enim hanc interdum ſola feliciter abſolvit, ita illud non itidem evacuare valet.

let. Experientia denique confirmat deligatione sæpius, si opus fuit, instituta, facilius & felicius filum curationis absolutum esse. Quod & historia Cultrivori nostri Rustici attestari potest: nec enim tantum turundarum usus ut necessarius, ita & maxime utilis fuit, sed & deligatio bis in die repetita, maximo cum emolumento, felicique successu instituta, vulnerisque consolidatio ex voto sic expedita fuit.

Cum vero huic universo operi Clementissimus Iehova, Cælestis Archiater, paterna sua gratia præfuerit, devotæ ipsi merito decantandæ gratiæ, & ut inposterum quoque gratiosa sua præsentia adesse, nostrisque actionibus præesse dignetur, unice implorandus. Sit nomen ipsius benedictum in seculorum secula.

Amen.

Auctarium historiale de Ventriculi vulneribus mirabiliter sanatis.

DIOMEDES CORNARIUS

Archiater Serenissimi Principis

MAXIMILIANI ARCHIDUCIS

Austriæ, fratris RUDOLPHI II. *Imperatoris, in historiis medicis admirandis & raris editis Lipsiæ anno* 1599.

HISTORIA IX.

ANno Christi 1546. in Bohemia rusticus quidam in venatione lato venabulo vulneratus fuit in ventriculo, sub stomacho sive eius orificio superiore. Erat vulnus amplum quod nulla artis opera consolidari potuit; sed sensim vulneris labia callum contraxere. Vulneris hiatum obturabat, instrumento ad hoc accommodato, pannisque lineis, ita ut cum vellet ventriculum per eum hiatum repurgaret, cibosque & potum ingurgitatum emitteret. Huius rei testis abundantissimus esse potest vel sola Cæsarea Maiestas quæ hoc vulnus inspexit, ut ipsum commemorantem audivit eius archiater Matthias Cornax.

In-

IULIUS ALEXANDRINUS *archiater Imperatoris* RUDOLPHI II. *in Annotationibus ad cap. 4. lib. 6. Methodi medendi Galeni eandem historiam paulò copiosius describit.*

BOhemus vir quidam fuit ex oppido Puggebrott, cui cum vulnus in ventriculo inflictum esset, cæpit ex ipso cibum reiicere quoties vulnus reficiebatur. Adstabant attoniti medentes, desperatum casum iudicantes: ideoque neglectim miserum tractabant, nec secundum artem curabant cum valde essent imperiti. Ita tandem labia vulneris occalluere, semper ex eo exeunte cibi quem assumebat parte, modò prorsus impura, modò nescio quid chylosi referente. Sic in hac miseria relictus, & vulnus linteaminibus tantum tegens, fasciisque circumligans, per aliquot annos superuixit. Huic si cum vulnus recens erat omnia ex lege artis administrata fuissent, existimo vulnus uniri & agglutinari potuisse, quoniam postea diu superuixit à medicis neglectus & desertus, nã erat in crassiore & magis carnosa ventriculi parte, non in tenui, qualis est in stomacho, sive superiore ventriculi orificio, constitutio.

IACOBUS OETHÆUS *in observationibus medicis similem historiam commemorat.*

IN ditione Fuldana duos industrios chirurgos Davidem & Ioannem Schenkelios familiares habui, qui mihi constanter asseruere quod curaverint robustissimum militem, cui dextrum hypochondrium venabulo transverberatum erat à rustico in pago Marpach ditionis Fuldanæ; & cum vulnus accuratius explorarent deprehendebant ventriculi latus dextrum esse perforatum, quippe digito immisso vulnus in ventriculum penetrare sentiebant: simulque potus ac sorbiles cibi ingesti ibi prorumpebant. Quamobrem ægroto eiusque necessariis periculi magnitudinem denunciantes, curationem aggressi sunt, protrahentes ventriculi partem vulneratam ad vulnus musculorum abdominis, ibique una sutura colligavere ventriculi hiatum & vulnus illud musculorum abdominis. Ægrotus animo forti & constante perferebat eam dolorificam curationem. Tandem cum pedetentim vulnus consolidatum esset, pristinam sanitatē ægrotus recuperavit, ac firmus vegetus-

getusque superuixit. Cum ego ex rusticis eius pagi, qui curationi sæpe interfuerant, rei veritatem exquirerem, omnes rem ita actitatam fuisse testabantur.

FALLOPIUS *eminentissimus medicus & chirurgus Italus lib. de Vulneribus Capitis cap.* 12.

DE ventriculi vulneribus hæc obseruavi. Sanavi virum & mulierem, à quibus per vulnus exibat chylus & cibus: curavi & mulierem anterius & posterius plumbea glande transverberatam. Sed cum est in ventriculi orificio vulnus insigne tunc succedit mors ob partis præstantiam, ac connexionem quam habet cum corde, & omni genere neruoso. Sed in carnosa ventriculi parte sanatur exhibitis per os glutinantibus.

GALENUS *in commentario ab lib.* VI. *Aphoris.* XVIII.

AIunt quosdam qui in ventriculo vulnerati erant fuisse persavatos aliquando, sed rarò.

C. VEGA, *in commentario ad eundem Aphoris.*

CHirurgus quidam fide dignus iurabat se curasse hominem qui per vulnus ventriculi chylum emittebat.

IO. IESSENII A IESSEN *historia rustici Bohemi qui cultrum deglutiverat.*

ANno 1602. mense Maio convenit me Pragæ rusticus mediocris staturæ, in ætatis vigore constitutus, cum chirurgo Floriano, commemorans quod ante dies aliquot cum in taberna vinaria cultrum iocabundus ori insereret, & in fauces demergeret, is ex inopinatò decidisset, ac in ventriculum penetrasset; efflagitans ut ad eam miseriam ipsi consilium suppeditarem. Corpus deundans, locum vidimus protuberantem, quem cum accuratius attrectaremus deprehendimus cultri mucronem obtusiorem aliquantulum supra ventriculi fundum levorsum se protendere, manubrium autem spinam versus esse conversum. Cum igitur periculi magnitudinem indicarem, nec cultrum eadem via regredi qua ingressus erat, nec etiam per intestinorum amfractus

ad

ad exitum progredi posse; ægrotus attonitus miseriam suam considerans multis precibus expostulabat ut sectione protinus eum ab inevitabili morte liberarem. Sed cum demonstrarem quàm id periculosum futurum esset ob symptomatum violentiam quæ parti nobili à tali operatione supervenire possent, & suaderem ut naturæ rem committeret, consilio meo acquievit: nam narrabam quod Parisiis meo tempore similiter à circumforaneo sycophanta culter deglutitus, post nonum mensem ex inguine egressus esset. Ita miserum dimisi, seriò admonens ut corpus in quiete contineret, nec se cibo potuve infarciret, ne culter locum mutaret. Chirurgo autem demandavi ut suppurantia loco affecto applicaret. Paulò post culter foras progredi annixus fuit, eumque conatum iuvit chirurgus applicato emplastro magnetico; tandemq; foras prorupit: eum Cæsarea Maiestas inter pretiosissima cimelia sua reponi & ad miraculi fidem asservari iussit. Scriptum Pragæ die Io. Baptistæ anno 1607.

Epistola eminentissimi

D. DANIELIS BECKERI

Medicinæ Doctoris & Professoris in Academia Prussiæ Regiomontana, ac Poloniæ regis VLADISLAI IV. *archiatri, ad*

D. OTHONEM HEURNIUM Professorem Medicinę in Academia Potentissimorum Ordinum Hollandiæ quæ est in urbe Leydensi,

De

DIUTURNO INTESTINI ILEI *& Ventriculi apostemate foras chylum effundente.*

AMplissime & excellentissime D. Doctor domine & fautor honorande, literas excel. vestræ mense Augusto ad me datas, quibus à te prælo ibi denuò publicata Cultrivori mei exemplaria adiuncta erant, serius sub finem Octobris recepi, gratissimę tamen fuerunt cum constantem excel. vestræ erga me amorem & benevolentiam docerent, nec aliam mihi esse mentem, sed excel. vestre studiosissimam sibi persuasum habeat. Petit in iis cul-

trum

trum à rustico nostro deglutitum ut Anatomiæ Theatro Leidensi consecretur. Verum-enimverò Serenissimus rex Poloniæ & Sueciæ Dom. noster clementissimus, eundem tandem obtinuit, ea quidem lege ut remitteret; sed ad me non est relatus; tam charum ipsi κειμήλιον est ut instar pretiosissimi thesauri eum adservet. Misi etiam Serenissimæ Regiæ Maiestati iconem prædicti rustici, qui in hunc usque diem optime vivit; & quidem proprio suo testimonio meliore sanitate quàm unquam antea. Quamobrem me excusatum habeas quod Cultrum illum non mittam. Ut tamen aliqua ratione desiderio excel. v. satisfaciam mittam prima occasione effigiem veram & genuinam rustici nostri Cultrivori, cum cultri vera delineatione. In præsentiarum verò consecro vestro theatro Anatamico eximiam portionem succini Prussiaci, raræ magnitudinis: varia quidem inde tornari potuissent, malui tamen massam hanc non elaboratam transmittere. Addo & quatuor frustula succini cui inclusa sunt animalcula aliaque, admirando planè naturæ artificio. Exigua hæc qualiacunque sunt tamen in theatro vestro mereantur

locum,

locum, & animus dantis potius quàm munus ipſum ſpectetur. Commodiore forte tempore meliora offerentur.

Cæterum hiſtoriam medicam magis quàm Cultrivori admirandam proferam. Hoc anno hic matrona quædam quinquaginta annorum laboravit apoſtemate quodam inferius ad umbilicum: quod tandem ob multas cauſas deſijt in ulcus fiſtuloſum, ad quod humores ex toto corporu confluebant. Statim autem in principio conqueſta quoque fuerat de dolore in ſiniſtro hypochondrio, ubi etiam tumor ſe oſtentabat, qui tandem ſponte ruptus & reſeratus fuit, materia purulenta per viam ſinuoſam uſque ad fiſtulæ, umbilico vicinæ, foramen proſerpente, ibique egrediente. Mox fuit ſubſequuta chyloſa materia alimenti aſſumpti: eratque hoc certum indicium inteſtinum quod ibi reſidet eſſe exeſum. Per dies decem quicquid eſculentæ potulentæque materiæ ingerebat, poſt binas trinaſue horas ibi chyli idea exibat, magno patientis & adſtantium terrore. Ego præmiſſis præmittendis præſcripſi ei ex herbis vulnerariis potionem; ſuaſique ut ter de die aliquid ex

hoc balſamo aſſumeret, ℞. balſami maſtichini ſimplicis ℥. iij. ſummitatum hyperici M. j. ebulliant parum, & exprimantur. Mirum dictu; decem diebus in ea medela tranſactis, perfecta conſequuta eſt conſolidatio ulceris interni in inteſtino; itau t poſtea nihil chyloſæ materiæ per ulcus fiſtuloſum ſub umbilico ſitum exiret. Hinc apertè colligere poſſumus Dei & naturæ, quæ eius eſt manus, in curandis morbis ineffabilem potentiam. Nam ad occultum hoc in corpore deliteſcens ulcus quo modo manus chirurgi devenire poterat, materiamque ibi collectam detergere, & ulcus mundare? Verùm tertio à facta conſolidatione menſe maius exoritur in miſero hoc corpore malum; nam cum contra mandatum medici chirurgus conſolidationi ſinuoſi ulceris, ſub umbilico ſiti, ſtuderet, ecce ſtatim colligitur materia circa hypochondrium ſiniſtrum novum ibi apoſtema conſtituens; cuius apertionem cum negligeret, imò reformidaret ægrota, natura ſponte ibi id facit, foraſque materiam eructat per hiantia ulceris labra. Poſt dies paucos ſubſequitur viſcoſa phlegmatica materia, qualis ventriculo humano ſem-

per

per inhæret. Tandem quodcunque per os assumit, per ulcus illud effluit. Attestabantur signa omnia tum materiæ, tum loci affecti, illud apostema in fundo ventriculi delitescere, idque apertum ventriculo perroso exitum præbuisse materiæ deglutitæ. Miseram hanc Prognostico relinquere, & omni auxilio destituere non potui, quoniam ipsi vires adhuc aliquantulum constabant. Præscripsi igitur ut uteretur cum decocto consolidante pulvere ex bolo, mastiche, radice nympheæ, magisterio oculorum cancri, & similibus confecto: & ut quoque usurparet hoc balsanum, ℞. balsami mastichini ℥. iij. olei hyperici ritè preparati ℥. j. ß. Misc. Per dies quinque vix eius usum continuaverat cũm mirabiliter persanatur ventriculi apostema; ita ut postea per bimestre spatium nil ex assumptis per ulcus prodiret. Tribus autem mensibus elapsis cum ægra fastidiret medicamenta quæ ad præservationem præscripta erant, & rursum chirurgus incautus moliretur consolidationem ulceris fistulosi ad umbilicum siti (quod primò enatum fuerat) ibi in loco vicino ei ulceri materia in apostema collecta fuit. Hoc cum post longum tempus aper-

apertum esset, simul cum pravo humore per eum hiatum effluebant omnia quæ per os assumebat. Sed animadvertebam tunc naturam non posse amplius ulla medicamenta curationemque perferre, quoniam omnia corroborantia & restaurantia quæ exhibebantur, statim per ulcus illud effluebant. Ac ita omnibus viribus expoliata, morbo, senio, & alimenti defraudatione, tandem præterito mense Octobri, sine ulla molestia, aut mortis formidine animam exhalavit. Libenter cadaver aperuissem ut oculata fide de tanti & abditi morbi constitutione liquidè testari possem, sed quoniam ipsa petierat ne post obitum alienis oculis exponeretur, & ad causam morbi lethalis investigandam secaretur, agnati quoque id observare voluernt, nec permiserunt in cadavere mortis causam perscrutari. Sed sisto calamum ne excel. v. nauseam & molestiam cræem. Vale & me amare perge. Regiomonti 24. Novembris anno 1638. excel. & Amplitudinis vestræ studiosissimus DANIEL BECKERUS, Medicus & Professor Regiomontanus.

INDEX
Memorabilium, & mirabilium.

A.

B.

C.

Cere.

F.

G.

H.

I.

M.

O.

P.

R.

S.

T.

V.

FINIS.